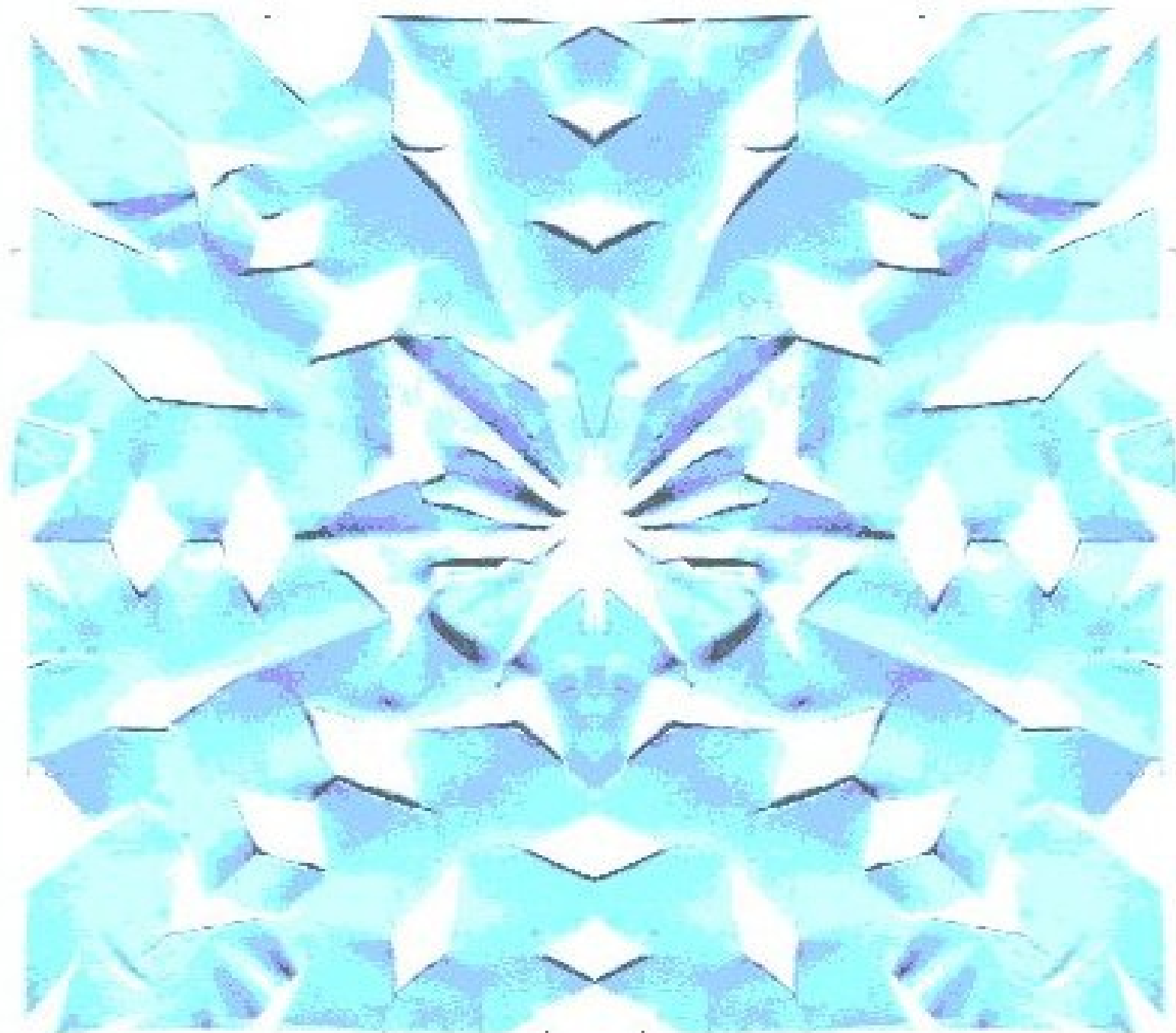

Pohádky

Milan Matouš

Autobus

Matoušovy pohádky

Pohádky

Milan Matouš

© 2006 Milan Matouš, Praha

Veškeré připomínky jsou vítané:

Titul: Matoušovy pohádky

Žánr: Pohádky

Autor: Milan Matouš

Nakladatel: Autobus

Normální verze

Generováno v <http://sw.gurroa.cz> 16.04.2020-11:50 pro SW.

Sněhurka a lesní přátelé

Žil jednou jeden král a královna. Měli krásný zámek, skvělou zahradu s tisíci květy a vůněmi, zlaté kočáry a ve stáji nádherné koně. Knihovna byla plná zajímavých knih, moudrých i napínavých, cestopisů i pohádek. Ve všech komnatách, po chodbách i na nádvoří kypěl život. Hemžili se tam sloužící, komorné, strážé v lesklém brnění a bezpočet roztomilých zvířátek. Opičky, psíci, kočky s koťaty všech barev. Papoušci dovedli vyprávět celé básničky. Kanárci zpívali písničky, které pochytili od potulných muzikantů a ti si zase trylkovali, co slyšeli od kanárků.

Staříčkový panovník vládl spravedlivě a lidé ho měli rádi. Co mohlo ještě královským manželům chybět? A přece něco. Tušíte, co to bylo? Neměli děti.

Že ta malá stvoření zlobí a jsou jen pro zlost? Že to maminka někdy říká? To se

tak řekne, ale žádná maminka to doopravdy nemyslí. Však když odjedete na pár dní k strejdovi a k tetě, už se mámě stýská a nemůže se dočkat, kdy se vrátíte.

A paní královně se stýskalo pořád. Ani veselé morčátko a pinčlík Punt'a, ani koník Zlatohříváček a labutě na jezeře pod okny nemohly nahradit jedno jediné křiklavé stvoření v krajkovém povijánku. Tolik, tolik si je přála.

Pan král ji těšil. Každý den ji překvapil novým dárečkem. Jednou to byly náušnice s červenými rubíny, které zvonily jako rolničky. Podruhé brokátové šaty s vlečkou, jež hrály při každém kroku jinou barvou. Příště zase vzácná bílá orchidej, co nikdy neuvadala. Ale všechno to bylo málo platné. Královna se usmála, za dárek poděkovala, řekla, že jí to způsobilo velikou radost. Leč v příští chvíli si tajně utřela slzu.

Jednou seděla zasmušile v křesle s hlavou pochýlenou smutkem a povzdechla si: „Dala bych za dítě život.“

Kde se vzala, tu se vzala, stála před ní podivná stařena. V potrhané sukni, záplatované blůze, na nohou dřevěné pantofle z nichž jí koukaly palce. Štětinaté nečesané vlasy se jako hád'ata plazily zpod šátku, na němž se už původní vzorek nepoznal.

„Že sem stráže takovou osobu pustily? podivila se královna.

Vlídně však ženu oslovila: „Co vás přivádí, stařenko? Co pro vás mohu udělat?“

„Ty pro mne nic, ale já pro tebe,“ zaskřípěl nepříjemný stařenin hlas a ošklivě se zasmála, až královně zatrnulo.

„Říkáš, že bys dala za dítě život? Myslíš to doopravdy, nebo mluvíš do větru? Rozmyslela sis, co povídáš?“

„Babičko drahá,“ na to královna, „kdybyste věděla, jak bych si děťátko přála.“

„Vím, že by sis ho přála. Ale ptám se tě, jestli myslíš vážně ta slova, co jsi pronesla: Že bys byla ochotná dát za dítě svůj život.“

Změřila královnu zlým pohledem, jako by ji mrazem ošlehla. Dychtivě čekala odpověď. Pootevřela scvrklá ústa. Z prázdné dásně trčely dva špičaté, nazad skloněné zuby jak u jedovaté zmije. Královna se bezděky odporem otrásla.

„Proč vám na tom tolik záleží, babičko? Stejně mi nepomůžete.“

„A co když pomohu?“

„Jak byste mohla?“

„Dáš mi za to svůj život?“

„I kdybych vám ho stokrát dala, co by to bylo platné?“

Babizna sáhla kostnatými prsty pod zástěru a vyňala svitek papíru.

„Podepiš a budeš mít, co si tolik přeješ.“

Královna vzala štítivě pomačkaný špinavý list. Pohlédla na roztodivné klikyháky, které se spíš podobaly hejnu netopýrů, než lidskému písmu.

„Co to je? Co ty obrázky znamenají?“

„To je úpis. Mocnosti pekelné se zavazují, že se ti narodí dcera. Ale ty ji nikdy do náručí nevezmeš.“

„Proč? Kterápak matka by dokázala neobejmout vlastní dítě?“ žasla královna, která na okamžik zapomněla, že všechno počínání podivné stařeny je holý nesmysl.

„Protože ve chvíli, kdy se tvé dítě poprvé nadechne, ty vydechneš naposled. Tak jsi to chtěla, ne? Teď podepiš. Vlastní krví.“ Babizna bodla ostrým brkem královnu do malíčku.

„Když zemřu, kdo se o dítě postará? Kdo ho bude kojit, laskat, kdo ho vychová?“ Bába se znovu zle zasmála. Její smích byl ještě strašlivější než prve.

„**Já** budu jeho matka.“

„Ty? Proboha jak by ses mohla dítěte dotknout, vždyť by hrůzou oněmělo. Ani by tě do zámku nepustili. Jak jsi se sem vůbec dostala?“

„Myslíš, že jsi půvabnější než já? Tak se podívej.“

V tu chvíli stála před královnou vznosná urostlá krasavice bohatých černých vlasů s uhrančivýma očima. Nejdražší oblečení měla plné zlata a drahokamů. Trvalo to okamžik a proměnila se zas ve shrbenou babiznu. Přistrkovala užaslé královně papír a v krvi smočený husí brk.

Královna byla jako ve snu. Nevěděla, zda se jí to všechno zdá, zda ji tak pomátla nepřekonatelná touha po mateřství, nebo zda se ocitla v šalebné pohádce. Jako by ji postrkovala cizí síla a vnucovala ji svou vůli, vzala péro a pod fantastický roj netopýřích křídel se podepsala.

Zablesklo se, komnata se naplnila smrdutým dýmem, ozval se vítězný skřek a babizna zmizela. S ní i podepsaný pergamen.

Královna se zděšením otrásla, ale zároveň ji zarazil jiný, dosud nepoznaný pocit. Jako by ji něco malého motýlím křídlem zaťukalo pod srdcem. Poznala, že bude matkou.

Když se se zarděním svěřila králi, byl štěstím bez sebe. Sevřel ji do náručí a roztočil dokola, až ho v zádech zabořilo. Nedovedl si však vysvětlit stín smutku v jejím úsměvu.

Protikladné pocity, radost a žal jako by se odrazily i na tvářičce děvčátka, které se narodilo. Malá hubička rozkvetla růžemi, ale čítko a líčka byly bílé až průhledné jako čerstvě napadlý sníh.

Marně se skláněl král nad rodičkou a prosil, aby zašeptala, jaké mají dát holčičce jméno. Už to vyslovit nemohla. Smlouva s šerednou babicí se doslova a do písmene naplnila. Královna dodýchala.

„Má tvářičky jako ze sněhu, jako sněhuláček, jako Sněhurka,“ obdivovala se žena z podhradí, kterou zavolali jako kojnou. Narodil se jí právě chlapeček a měla dost mléka, aby se rozdělila i s královským sirotkem. Dala děvčátku s mlékem život a bezděčnými slovy i jméno: Sněhurka.

Princezna rostla do krásy, ale nad půvaby tváře a postavičky vynikala její dobrá duše. Ani berušku by nezašlápla. Když jí dělal pavouk v pokojíku neplechu, opatrně ho vynesla v dlani a položila do trávy. Sotva vyšla na schodiště, slétali se k ní holubi a hrdličky a s nimi mrak vrabců. Nejen proto, že jim sypala zrní. Předháněli se, kdo se jí dříve posadí na rameno a poví svou ptačí řečí, jak ji má rád. Psíci a koťata zrní nejedli a také k ní běželi a lísalí se jí okolo nohou. Strakatý poník ji nikdy neshodil; běžel a skákal s ní opatrně, jako by byla z křišťálu.

Měla zvířata ze srdce ráda, ale ještě větší lásku pociťovala k lidem. Dětem v podhradí by se rozdala. Nemohla se smířit s tím, že si pochutnává na lahůdkách a ony mají sotva chléb. Že ji oblékají komorné do sametu a do hedvábí a děti z chalup běhají v hadřících a i v zimě bosé. Lidé ji mezi sebou říkali Dobruška.

Její královský otec byl stařík, ale chtěl, aby Sněhurka nebyla bez maminky a tak se znovu oženil. Říká se, že když chce pánbůh starého muže potrestat, dá mu mladou ženu. Nová královna byla krasavice. Zpočátku se zdálo, že nemá nikoho raději, než Sněhurku. Král si liboval, jak se mu volba poštěstila. Ale - nekřič hop, dokud nepřeskočíš.

Sotva se královna na zámku a ve svém majestátu zabydlela, její jednání se Sněhurkou se změnilo. Co vypadalo prve jako láska byla jen komedie. Nyní jí dělala, co mohla nejhoršího. Vymýšlela si o ní a namlouvala zmatenému otci zlé pomluvy.

Sněhurce bylo hořko. V nejtěžších chvílích hledala oporu u svého nejvěrnějšího kamaráda Honzíka. Byl to syn kojné, s nímž od první chvíle vyrůstala ve stejné náruči, na jednom klíně a brala život z jedněch prsou. Léta si spolu hráli a dělili se o dobroty. Ona mu nosila mandlemi nadívané křepelčí pečínky a dorty s čokoládovou šlehačkou a on jí brambory s podmáslím, které z královské kuchyně nedostala.

Raději než přepychový dětský pokojíček s drahými panenkami, kočárky a houpacími kohouty měla kout za stájem. Tam si s Honzíkem dělali bábovky z bláta a z písku a lezli na topol. Když protivná guvernánka princeznu hledala, ztichli v koruně stromu mezi větvemi jako pěny.

Marně se rozléhalo: „Slečno Sněhurko, vaše blahorodí, ozvěte se. Učitel tance a vybraného chování vás čeká.“

Rozdíl mezi dobrosrdečným děvčátkem, které měli lidé rádi, a zlou královnou, které se báli a kterou v lásce nikdo neměl byl stále větší. Každým dnem královna Sněhurku víc a víc nenáviděla.

Jednou si Sněhurka hrála s Honzíkem na vesnici, kde se v prachu uprostřed ulice batolilo mimino s holým zadečkem. V tom se přihnal kočár s šestispřežím hřebců. Kočí se snažil všemi silami koně zastavit.

„Jed', jed', nebo tě nechám zmrskat, že nevstaneš!“ zaječela královna, která vystrkovala hlavu z okna kočáru.

Sněhurka se vrhla k děťátku a takřka zpod kopyt koní ho v poslední chvíli zachránila. Lidé se seběhli a maminka batolete Sněhurce s pláčem děkovala.

Kdo se dusil zlostí byla královna. Její zloba k dobré duši překročila míru. Ještě rudá vztekem zavolala myslivce a nařídila mu, aby odvedl Sněhurku do lesa a zabil.

Lovit jeleny, srny nebo divočáky byl myslivec zvyklý, ale zabít člověka? Vrah nebyl. Padl před královnou na kolena.

„Vaše jasnosti, nechtějte to na mně. Nedokázal bych princezně ublížit.“

„Co se opovažuješ? Odmítáš splnit můj rozkaz?“

„Strážte, strážte! Zavolejte kata!“ ryčela královna, až jí žíly na krku nabíhaly.

„Milost, vzácná paní, milost. Splním, splním co žádáte. Spolehněte se. Splním,“ úpěl a škemral myslivec.

S těžkým ale zbabělým srdcem nabrousil tesák a úlisným hlasem pozval Sněhurku: „Chceš vidět laň s dvěma koloušky? Pojď, ukáži ti je.“

Sněhurka s radostí šla. Myslivce ji vedl hlouběji a hlouběji do lesa. Odkládal strašný čin, k němuž se nemohl odhodlat. Děvče se marně rozhlíželo, kdy uvidí laň s koloušky.

Uprostřed tmavé houštiny se myslivec zastavil, vytrhl tesák z pochvy a srazil oběť na kolena. Rozmáchl se a Sněhurka ve smrtelné hrůze vykřikla.

Větve zapraskaly, země se pod těžkými kroky otřásla a ozval se ukrutný řev. Paže s napřaženým tesákem byla sražena strašlivou ranou, až kost zapraštěla. Zbraň daleko odlétla a muž se válel v mechu.

Sněhurka upadla z jedné hrůzy do druhé, snad ještě příšernější. Tyčil se nad ní obrovský medvěd, tlamu doširoka otevřenou, zuby jako nože. Očka měl krví podlitá a zuřivostí mu od huby létaly chomáče pěny. Hrozivě na zadních nohou postupoval, ale nikoli na Sněhurku, leč na myslivce. Ten se soukal po zádech a po loktech, aby unikl z dosahu ohromných tlap, ozbrojených drápy jak reznickými háky.

Konečně se myslivci podařilo vyskočit a horem pádem prchal houštím-nehouštím. Jen klobouk s volavčím pérem a tesák po něm zůstaly.

Sněhurka klečela, zavřela oči a čekala svou poslední chvíli.

„Neboj se, dívkenko, já ti neublížím,“ promluvil medvěd hlubokým hlasem jak ze studny.

Z houštiny se vynořil srneček, divočák, liška a mezi větvemi protáhl široké parohy jelen. Ve chvíli se Sněhurka ocitla uprostřed hejna lesních obyvatel.

„Ještě že jsi, Míšo, toho vrahouna srazil. Zrovna jsem se na něj hnál. To víš, se mnou nejsou žerty, byl by dopadl hůř,“ ozval se pištivý, jako dětský hlásek. Kdo se tak holedbal? Zajíček Ušáček.

„Neboj se Sněhurko. Známe tě a máme tě rádi. Víme, jaké nám v zimě nosíš dobroty,“ přátelsky zachrochtal Divočák.

„Když je sníh a mráz, sypeš nám zrní do krmítka,“ ozvaly se Sýkorky, které se slétly na větvi.

„Já na zrní do krmítka nechodím, ale Sněhurku mám také rád, to mi neupírejte,“ bručel trochu nakvašeně medvěd Míša, i když se s ním nikdo nepřel. Měl už takovou povahu.

„Planých řečí by mohlo být dost. Je třeba se vážně poradit, co se Sněhurkou uděláme. Na zámek se vrátit nemůže,“ zasáhl rozšafně kmotr Jezevec.

„Nemůže - nemůže - nemůže,“ brebentily Sojky.

„To je jednoduché. Vezmu ji k sobě do brlohu pod kořeny vyvrácené jedle. V zimě nás sníh přikryje a budeme tam sladce spát až do jara,“ prohlásil Míša.

„Jsi starý a velký, ale rozumu máš právě tolik, jako ten tvůj vyvrácený jedlový pařez. Kdopak to jakživ slyšel, aby holčička bydlela v mokré jámě a zimu přespávala?“

„Ne, ne. Tam by ji mohli lidé ze zámku najít. Bezpečnější bude u nás na smrku v hnízdě,“ ozvala se veverka Hopsalka.

„No to je nápad. Jakpak se na smrk vyšplhá? Jak by se do hnízda vešla? A to nemluvím o tom, kolik tam máte blech a kdy jste naposled uklízeli,“ zpražila veverku Kukačka. Byla v cizích hnízdech jako doma, měla přehled a ráda pomlouvala.

„Mohl bych poskytnout pohodlnější bydlení,“ vložil se znovu do sporu kmotr Jezevec. „Mám noru hlubokou a teplou. Je tam útulno a čisto. Je tu ale jedna nesnáz. Jak by se do ní Sněhurka mezi balvany protáhla?“

„Když se tam dostaneš ty s tvým panděrem, byla by to pro Sněhurku, štíhlou jako proutek, hračka,“ popíchla Jezevce liška Eliška. Měla na něj pifku. Ona tu noru původně zdědila po své liščí pratetě, ale Jezevec se do ní vloudil a o stěhování nechtěl ani slyšet.

Kmotra Jezevce se narážka na jeho břicho dotkla.

„Já že mám tlusté panděro? To jsou zlovolné pomluvy! Zdá se to, protože mám hustý a bohatý kožich. Jsem ale vlastně skoro hubený. Podívejte se.“

Zatáhl břicho, vypjal prsa a prošel se sem tam před ostatními zvířátky jako na módní přehlídce.

„Nechte toho sporu,“ vložil se do pře rozšafně jelen Paroháč. „Každý má svůj způsob bydlení na který je zvyklý. Ptáci mají hnízda, zajíc pelíšek, medvěd brloh, liška a jezevec noru...“

„Jenže já noru nemám, protože mi ji Jezevec zabral a nechce mi ji vrátit,“ vpadla mu do řeči liška Eliška.

„Nu dobře, dobře, to teď vyřizovat nebudeme. Chci jen připomenout, že lidé také mají svůj způsob bydlení a říkají tomu DŮM.“

„A také mají stavení, chalupu, zámek, barabiznu, hospodu, ratejnu, špeluňku a...“ brebentila do toho sojka Klevetilka. „Dobře, dobře. Je to ale pořád DŮM. Nezbyvá nic jiného, než pro Sněhurku takový dům postavit.“

Zvířata ztichla. Co jelen řekl byla svatá pravda. Všem však vytanula na mysli

otázka, kterou pronesl nahlas daněk Lopatáč:

„To ano - postavit. Ale jak? Nikdo z nás nikdy dům nestavěl. Nemáme stavitele, zedníky, tesaře, pokrývače, holiče, poustevníky...“

„Co to zase pleteš? Holiče ani poustevníky na stavění domu nepotřebujeme. Spíš kamnáře, aby se tam dalo vařit a v zimě topit. Lidé jsou na to zvyklí a Sněhurka je člověk a bude člověk pořád, i když tady u nás zůstane na vždycky. Že jo, Sněhurko?“ pronesl dlouhou řeč holub Hřivnáč.

„Teď jsi nás všechny poučil. Ale když jsi tak chytrý, tak řekni, jak dům postavíme, i když tedy nepotřebujeme holiče a pumprdlíky.“

„Poustevníky, ne pumprdlíky,“ opravil králíka Jestřáb, který seděl vysoko na borovici a potrpěl si na přesnost.

„Žádný učený z nebe nespádl. Nezbyvá než studovat a zase studovat,“ pronesla moudře Sova. Otočila hlavu úplně dozadu, aby se přesvědčila, že všichni souhlasně pokývují a zamžourala velikýma očima.

„Opatřím literaturu o stavitelství. V knihovně občas zapomenou otevřené okno...“ ozvala se ochotně straka Zlodějka.

První noc přespala Sněhurka pod dubem v mechové postýlce, kterou jí zvířata připravila. Od následujícího časného jitra se všichni pustili do práce.

Straka donesla knihu o tom, jak se dům staví. Razítko, které knihovně původně spis patřil vyzobala, aby předešla pomluvám. Sova si nasadila brýle a důkladně návod prostudovala. Pověděla všechno sojce Klevetilce, ta obletěla les a všechna zvířata s tím seznámila. Zavolali Čápa od rybníka a ten staveniště odkrokoval a vyměřil. Bobr porážel dříví a medvěd s jelenem ho vláčeli na staveniště. Vepř Divočák vyryl základy a sklep. Straky nosily z města lesklé hřebíky a skoby a Datel, Žluva a Strakapoud je zatloukali. Ondatry z lesní tůně navázaly došky z rákosí a pokryly střechu. Dudek vymaloval na okenice srdíčka. Hrdlička mu stála modelem, když její postavu zvětčil kolem dokola dveří.

Všechna zvířátka přiložila ochotně tlapky, stojáčky a křídla k dílu a na kraji paseky vyrostla chaloupka jako klíčka. Veverky vysázely před domem vlašské ořechy a okolo stavení zahrabaly do prsti žaludy a bukvice.

Nadešel den stěhování a všichni lesní přátelé Sněhurku provázeli.

„Čím já vás jen pohostím?“ lámalo si děvčátko hlavu.

„Nedělej si starosti, my máme bříška plná,“ ujišťoval kmotr Jezevec a vystrkoval pandírko, které prve zatahoval.

„Bez hostiny by to nebylo žádné slavnostní nastěhování. Už to mám. Honzíkova maminka vařila báječnou bramboračku. Dívala jsem se a zkusím ji udělat. Ale v čem? Nemám hrnec. A ani měchačku, abych ji zamíchala a naběračku a ani talíře a lžíce. Co si bez toho všeho počnu?“

„Maličkost,“ řekl srnec Šesterák.

Rozběhl se do myslivny. Měl s revírníkem a jeho paní dobré styky a vysvětlil jim

situaci. Nebyli skoupí. Když slyšeli, pro koho to je, o nádobí, které měli přichystané pro dceru jako věno se se Sněhurkou rozdělili.

Nastalo kuchtění. Králíci rozdělali oheň suchou trávou, nanosili klacíky a přikládali do kamen. Divočáci narýpali a oškrábali brambory. Zajíci přinesli zelí a kapustu. Veverky nasbíraly hříbky. Kvíčaly se osvědčily jako znamenité kořenářky. Jen Datel, Kos, Vrána a Drozd byli zklamaní. Co s takovou radostí Sněhurce přinesli, ona rozhodně odmítla. Do polévky nechtěla ani červíky, ani žížaly, ani myši a střevlíky. Ptáci nad tím vrtěli hlavou. Jak jsou ti lidé hloupí. Takové dobroty a oni to nejedí!

Slavnostní hostina byla jak se patří. Zvířata se všechna do chaloupky nevešla, ale na pasece před ní bylo místa habaděj. Jelen držel řeč. Opakoval několikrát dokola pořád jedno a totéž, ale nikdo mu to neměl za zlé, protože mluvil všem ze srdce: aby se Sněhurce pěkně bydlelo a byla šťastná. Říkal to čím dál hezčí. Když to opakoval po páté, zajíček Ušáček hlasitě kýchl a všichni volali: „Svatá pravda, svatá pravda.“ Dali se do tleskání a bylo po proslovu. Jelen stejně nevěděl, jak skončit. To se stává i zkušenějším řečníkům.

Bramboračka naštěstí ještě docela nevystydla a tak už jen cinkaly lžíce. Čuník Divočák podle svého zvyku a obyčeje lžíci nepotřeboval. Podal ji Sněhurce čistou a poznamenal: „Abych ti ušetřil práci s mytím nádobí.“

Sněhurce se v lese vedlo znamenitě. Zvířata ji zahrnovala dobrotami. Ve dne v noci kousek od domečku střídaly strážce. Zlé královně přece jen nevěřily.

Jednoho dne jelen potěšil Sněhurku milou návštěvou. Přinesl na parohách - Honzíka. Shledání bylo šťastné. Sněhurka měla radost z kamaráda a on z toho, že je princeznička živa a zdráva. Na zámku i v podhradí měli všichni za to, že ji roztrhal medvěd. Tak to alespoň vyprávěl poděšený myslivec, když bez klobouku a bez tesáku - a bez Sněhurky - z lesa přiběhl.

S medvědem prý svedl krutý zápas, tesák o něj zlámal, ale Sněhurku se mu zachránit nepodařilo. Tak lhal myslivec jako když tiskne. Královna mu „za statečnost“ pověsila na krk zlatý řetěz se záslužným křížem.

Vesničané, ale hlavně tatínek král Sněhurku oplakali. Prostí lidé si hořce povzdechli: „Možná že to tak má lepší. Se zlou macechou měla peklo na zemi.“

„Jestliže královna myslí, že jsem mrtvá, je to dobře,“ uvažovala Sněhurka, „alespoň budu mít od ní pokoj. Jen tatínka jí mi líto a stýská se mi po něm.“

„S královnou to není tak jisté,“ váhal Honzík. „Něco se mezi lidmi šušká, že má čarovné zrcadlo a to jí odpoví, nač se zeptá. To by jí o tobě mohlo povědět.“

„Lesní přátelé mne hlídají. Myslí, že to nevím, ale já vidím, že je stále někdo na stráži kousek od chaloupky mezi stromy, nebo na kraji mlází. Po lese hlídkují sojky a straky. Když tě jelen Paroháč nesl, měla jsem o tom zprávu už dlouho předem.“

„Ale stejně si dej, Sněhurko, pozor. Královna není jen zlá, ale ovládá i všelijaké čary a kouzla. Mohla by i tvoje přátele přelstít.“

Honzík ani nevěděl, jak byla jeho obava oprávněná.

Za krátký čas na to zaklepala na dveře chaloupky přívětivá stařenka. Sbírala jahody a měla jich plný malovaný džbánek. Poprosila o trochu vody, sedla si na zápraží a odpočívala. Sněhurka jí nabídla kousek koláče s borůvkami. Babička poděkovala a nasypala jí na oplátku plnou hrst jahod. Sněhurka je dala na misku a chvíli si povídaly.

Když stařena odešla, přiběhl z okraje mlází srnec Šesterák a starostlivě se vyptával: „Kdo to byl? Znáš tu osobu? Viděla jsi ji někdy?“

„Ne, neviděla. Říkala, že je z Dlouhé Lhoty za řekou a za dvěma kopci.“

„Co tady chtěla?“

„Sbírala jahody. Dala mi jich pár, podívej. Vezmi si.“

Sněhurka sama vložila jednu červenou jahodu do úst, a v tu ránu padla jako podřátá.

Srnec vzbouřil celý les. Polovina zvířat se seběhla okolo Sněhurky, která ležela bez známky života. Ptáci nosili v zobáčcích vodu ze studánky a liška jí hedvábnou tlapkou omývala čelo. Sova si vyžádala ticho. Poslouchala srdce a zkoušela na zápěstí tep, ale srdce se neozývalo a tep nenahmatala.

Zatím se druhá polovina zvířat pustila do pronásledování vražedkyně. Ta rychle změnila podobu. Prchala proměněná v divokého koně, pak v lasici kolčavu, v supu a konečně v podobě štiky doplávala řekou k samému zámku.

Moudrá Sova, která měla ptačí státnici z medicíny, vyslýchala srnec Šesteráka, jak se věci sběhly. Usoudila, že smrt způsobila otrávená jahoda. Kvíčela jako rychlý kurýr letěla pro Volavku s dlouhým tenkým zobanem. Na třetí pokus se Volavce podařilo jahodu ze Sněhurčina hrdla vyjmout.

Co se však nestalo? Sotva se Volavka s nešťastným plodem v zobáku vítězoslavně rozhlédla, se skleněným pohledem se skácela. Jahoda jí ze zobáku vypadla, ale už bylo pozdě. Ležely nyní vedle sebe dvě oběti jedné nepatrné jahody. Tak prudký byl v ní jed.

„Rychle pro živou vodu, než propadnou nenávratně stínu smrti!“ nařídila Sova.

Kdo ale ví, kde ji hledat? Jak se pozná, která voda je obyčejná a která zázračná? Marně Sova otáčela hlavu kolem dokola, nikdo jí nedovedl odpovědět.

Minuty ubíhaly a Smrt obracela přesýpací hodiny. Mnula si kostnaté prsty a těšila se, kdy si už navždycky odnese život Sněhurky a Volavky do říše mrtvých.

Tu příkulhal do kruhu zvířat krkavec se zlomeným křídlem. Byl něco přes sto let starý, špatně krákal, nebylo mu skoro rozumět. Navíc ještě koktal.

„Vě-věděl bych, kde je stu-studánka se živou vo-vodou. Ale ne-nemůžu lé-létat.“

„Tak rychle mluv, kde je?“

„Jak mů-mužu krá-krá-krákat rychle, když nemůžu?“

Mocným ramenem si razil cestu ohromný říční orel. „Posad' se mi na záda a drž se. Krákat nemusíš. Když zobneš vpravo, poletím doprava, zobneš vlevo a tak dále.“

Chápeš? Teprve až to bude pod námi, zakrákáš. To dokážeš.“

Krkavec chtěl ještě něco vysvětlovat, ale zvířata ho vystrčila na orlova záda a letěli.

Všichni ztichli a obrátili hlavy vzhůru. Minuty trvaly věčnost.

Konečně se Orel sklonil nad Sněhurku a životodárný pramének crčel z jeho strašlivého zobanu na její něžné čílko. Očka se jí pomalu rozklížila a dívka vzdychla.

Krkavec se pyšně a vítězoslavně rozhlížel po kruhu zvířat. Zachránil přece situaci, ale nikdo mu neděkoval a neprovolával slávu. Ješitnost mu nedala a když ho druzí nechválili, musel se pochválit sám.

„Já-já-já...“ zakrákal. Zapomněl, že má v zobáku živou vodu a ta vyšpláchla. Marně se pokoušel zachránit poslední kapku pro Volavku.

Orel pochopil kritickou situaci. I když volavky bývaly často jeho úlovkem a kořistí, nyní neváhal a dal se znovu v let. Už krkavce nepotřeboval, cestu pro živou vodu si pamatoval. Stihl to na poslední chvíli, ale přiletěl včas.

Pokus o vraždu Sněhurky a její záchrana byly v lese velikou událostí a dlouho se o ní vzrušeně vyprávělo. Stráže u chaloupky se znásobily.

Ale ani královna nesložila ruce v klín. Když jí kouzelné zrcadlo povědělo, že se její zlovolný pokus nezdařil, mohla se zlostí pomínout. Rozhodla se, že tentokrát neponechá nic náhodě. Napustila břitkou dýku nejprudším jedem. Byla opatrná, aby se náhodou sama nezranila.

Jed nebyl obyčejný. Dělávala ho z otrušíku a vraního oka, pavouků sklípkanů a chřestýšího zubu, z ropuších žláz a špetky dračí krve na zahuštění. Ani tomu teď nevěřila a napustila hrot vražedného nástroje čistou zlobou, ničemností a nenávistí. Nad něčím takovým se ježily hrůzou štětiny i samotnému Luciferu v pekle.

Takto vyzbrojenou, po půlnoci, v hodinu duchů, když černé bouřkové mraky zakryly měsíc a hvězdy, vedly vražedné záměry královnu temným lesem. Proměnila se v noční můru. Měla strach jen ze Sovy, která létala nocí jako duch, viděla lépe než ve dne a můry byly její pochoutka. Tušila, že Sova patří k těm, kdo Sněhurku střeží a bdí nad jejím nerušeným spánkem. Co by královně pomohlo, že by Sova hned, jak by ji s otrávenou dýkou pozřela, zcepeněla?

Doletěla bez nehody k chaloupce a vzala na sebe znovu lidskou podobu. Stiskla kliku. Pevné dubové dveře byly zamčené. Neměla nadarmo v každém uchu místo náušnice ďábelského rádce a našeptávače. Na jejich radu se proměnila znovu v nočního motýla, obletěla domek a hledala skulinku, kterou by pronikla dovnitř. Změnila se v myš a pátrala po cestičce pod podlahou. Bez výsledku. Má se stát obrem a vyvrátit dveře silou? Bála se však zvířat, ukrytých jistě nedaleko.

Zvolila zdlouhavou, ale bezpečnější cestu. Vzala na sebe podobu dřevokaza čárkovaného a zahryzla se do dveří. Ale ouha! Na dubové dřevo její kusadla

nestačila. Zkusila to s borovým trámem. Byl mnohem tlustší, ale dařilo se jím milimetr po milimetru pronikat.

Noci ubývalo a nadešlo jitro. Královně nebo dřevokazu - jak chcete - chyběl ještě do nitra chaloupky malý kousek, silný sotva jako tříška.

Sněhurka se probudila, otevřela okno a dala se do zpěvu. Sletěli se ptácci zpěváčci a spustil ranní koncert.

Přiběhl zajíček Ušáček a přinesl z lopuchového listu svinutý veliký kornout malin. Přihopkala veverka Zrzečka s lískovými oříšky. Sojka přiletěla s čerstvým, ještě teplým koláčem. Na švestkových povidlech byla hvězdička z mandlí.

„Kdepak jsi to vzala, přiznej se!“ pohrozila jí zdviženým prstíkem Sněhurka.

To už se kolem ní točila Srnečka, zavazovala si zástěru a vařila z jahodového listí čaj. Zabzučely včelky, donesly čerstvý med.

Zvířata zasedla společně k snídani bohaté dobrotami a veselou náladou. Chvilími se jim zdálo, jako by do žertů a smíchu něco ošklivě zaskřípalo. To královna provrtávala poslední vrstvičku dřeva. Z otvoru v trámu se vysypala troška pilin a za nimi vyskočila ženská postava.

Než se zvířata vzpamatovala, vrhla se zběsilá královna k Sněhurce, rozpráhla se a bodla. Bodla jednou, podruhé, potřetí.

Ale co to? Sněhurka zírala užaslá, překvapením nebyla mocna pohybu, ale - nezraněná. Královna třeštila oči na vražednou zbraň, která jí v ruce změkla jako těsto. Dýka a jed tvořené špatností a zlem narazily na dobrotu a šlechetnost a pozbyly moc. Nedokázaly ani potřísnit Sněhurčin živůtek.

V té chvíli se zvířata vzpamatovala. Nejrychlejší byl rys. Přiskočil jako blesk, popadl královnu a smýkl s ní, až vylétla otevřenými dveřmi z chaloupky. Medvědí tlapa ji roztočila jako kuželku. Jelen ji odhodil parohy pod kly Divočáka. Létala ze strany na stranu a točila se jako čamrda mezi rozkacenými zvířaty, jež si ji podávala.

Tu se s ní začaly dít divné věci. Jak se rychle otáčela odlétaly z ní kusy nedobroty a darebáctví. Bylo jí méně a méně. Ale protože byla ze samého zla až do morku kostí, nezbylo z ní nakonec nic. Zmizela. Ztratila se. Nebyla. Ani zlato, perly a diamanty po ní nezůstaly. I ty byly falešné. Na zemi zbylo pár špinavých páchnoucích hadrů.

Sešlo se valné lesní shromáždění. Řešilo nad jiné vážnou otázku, zda má Sněhurka zůstat v lese, nebo se vrátit na zámek. Zvířata se s ní rozloučit nechtěla. Věděla, že se jim po ní bude velice stýskat. Ale Sněhurka je přece jen člověk a její místo je mezi lidmi - usoudila většina spravedlivě.

Sama Sněhurka to moudře vyřešila. Vrátila se k tatínkovi a k Honzíkovi, ale les byl stále její druhý domov. Nebylo dne, aby mezi své lesní přátele alespoň na

chvilku nezašla.

Sotva se objevila, vyzdvihl ji Jelen mezi parohy a pyšně ji nesl. Žárlivě mu ji přebral a posadil si ji na široká záda medvěd Míša. Po něm Divočák a Rys a další. Lišák s liškou Eliškou, protože by ji neunesli, si na to udělali vozík a Dudek jim ho barevně vymaloval.

Jen veverky a ptačí národ si lámaly hlavu. Jak ty to měly udělat? Ale i lesní drobotina našla způsob, jak milou návštěvu dosyta užít. Chytila se za pacičky a za křídla, udělala kolo a písničkou a tancem Sněhurku -Dobrušku provázela.

A maminka - královna? I nad ní ztratily mocnosti zla pekelnou moc. Proměnila se v bílou břízku na stráni pod zámek. Ze Sněhurky se radovala a šuměla jí ve večerním vánku do oken světničky pohádky na

DOBROU NOC.

Dobrodružství s krtonožkou

Bylo hezky a svítilo slunko. Petruška šla na procházku. Trhala pampelišky a vázala věneček. Tu uslyšela rozčilený hlas: „Pozor, nešlápni na mne. Copak nevidíš?“

„Kde jsi?“ rozhlížela se holčička po trávníku. „Nikoho nevidím.“

„Nekoukej tak vyjeveně a podívej se pořádně. Tady jsem.“ ozvalo se znovu.

„To jsi ty, pampeliško?“ ptala se Peťka.

„Ale ne. Jakápak já jsem pampeliška.“

„Nebo ty, řebříčku?“

„Kdepak na mně vidíš špršlíky, že si mne pleteš s žebříkem?“ ozvalo se nakvašeně.

„Tys to, jitroceli, nebo ty, červený kamínku?“

„Samá voda, samá voda. Podívej se pořádně. Jsem právě u špičky tvé pravé boty. Už mne vidíš?“

„Snad to nejsi ty, mravenečku?“

„A proč ne? To to trvalo, než jsi na to přišla! Kam jdeš a proč tady tak šlapeš v trávě, vždyť nás hromadu zašlápneš. Podívej se, kolik je tu mravenců, berušek a střevlíků.“

„Jdu si hrát, ale nemám s kým.“

„Tak si pojd' hrát se mnou.“

„Ty jsi maličký a já veliká, jakpak bychom si spolu hráli?“

„Snadná pomoc. Přivoň si k téhle sedmikrásce a budeš stejně veliká jako já.“

„Jak bych se potom vrátila k mamince a co by tomu řekla, kdybych byla tak mrňavá?“

„Neboj se. Čichneš si k sedmikrásce podruhé a budeš zase stejná, jako jsi teď - když ti na tom tak záleží a o nás, normálních, říkáš, že jsme mrňaví.“

„Opravdu budu zase veliká?“

„Opravdu. O sto hříchů...“

„Tak mi to předved'. Přičichni si a uvidíme, jestli budeš veliký, jako jsem já.“

„Dívej se.“

Peťka uskočila leknutím. Na krok před ní se vztyčil mravenec, veliký jako řeznický pes s ohromnými strašlivými kusadly.

„To stačí, to stačí, už ti věřím.“ volala polekaně. Mravenec opět zmizel mezi stébly trávy.

Holčička se rozhlédla, zda ji nikdo nepozoruje, sklonila se a přivoněla ke kvítku s bílorůžovým okvětím. V tu chvíli byla jako fazolka. Pryskyřník vedle ní čněl do výše jako stožár. Zrnka písku byla jako balvany.

„Budeme si hrát třeba na schovku,“ navrhl mravenec. Schovávaček tu bylo habaděj. Pod lístkem mochny, za jitrocelem v kalíšku modrého zvonku.

Pet'á byla brzy unavená. Nebylo lehké přelézat veliké listy, po pískových balvanech jí klouzaly střevíčky a když si hráli s mravenečkem na honěnou, on měl šest nohou a ona všeho všudy dvě.

„Sedni si na mne, povozím tě.“ nabídl se mravenec. To bylo hezké, ale také jen chvíli. Neměla sedlo, třmeny ani uzdu. Jak stoupali po lupíncích a stéblech a zase se spouštěli střemhlav dolů, padala jednou dozadu, podruhé dopředu a kácela se ze strany na stranu.

„Mám nápad,“ zastavil se mraveneček. „Byla jsi už někdy v mraveništi?“

„Jakpak bych se tam asi dostala?“ odpověděla holčička na otázku otázkou.

„Máš pravdu,“ uvědomil si mravenec. „Tak pojď.“ A šli. Vlastně mravenec cupital a Pet'á se vezla.

Potkávali stále víc spěchajících mravenčích dělníků. Jedni uháněli tam, druzí zpátky. Jeden nesl zrnko pelu, druhý smrkovou jehličku větší než byl sám, dva vlekli ulovenou vosu - zlodějku.

Před bránou do mraveniště stála stráž. „Stůj. Kampak?“

„Vedu si kamarádku na návštěvu.“ Stráž ucítila vůni jejich společné rodiny a uvolnila cestu.

Mraveniště připadalo holčičce jako hora. Vešli do dlouhé chodby. Pomyslela si: tady se přece nemůže nikdo vyznat. Chodba se všelijak lomila a na obou stranách bylo mnoho dveří s nápisy: Truhlářství, řeznictví, úprava zeleniny, konzervárna ovoce. Jinde zase: kuchyně, jídelna, ložnice, dětský pokoj, první třída, druhá třída, tělocvična atd. Holčičku zaujal nápis: Hračky.

„Můžeme se tam podívat?“

„Proč ne?“

Hrálo si tu několik malých mravenečků s podivnými hračkami. Šlapací autíčko nemělo dva pedály, ale šest. Šest pedálů měla i tříkolka. Dva kluci šermovali velikými kusadly jako šavlemi. Jejich zbraně připomínaly račí klepeta. Šermíři měli na hlavách ochranné přilby s dlouhými tykadly a na těle brnění ze zlatistých krovek. Děvčátka zavinovala do plenek, vozila v kočárku a krmila z lahve něco jako tlusté bílé kukly, které Pet'ce ani trochu nepřipomínaly něžná miminka. Upřímně řečeno, ty hračky se jí vůbec nelíbily. Rychle navrhla: „Pojďme dál.“

Na konci chodby byla šipka: Stáje.

„Vy máte také koně, krávy, ovce a taková zvířata? Jak se sem vejdou?“ divila se.

„Chceš se podívat?“ zeptal se mraveneček ochotně.

Vstoupili do velikého chléva. Podivně a nepříjemně to tam páchlo, ozývalo se podupávání, frkání, řinčení řetězů. Čekala že uvidí stračeny, bradaté kozy a ovečky a spatřila jakési neznámé světlezelené obludy, z nichž šla hrůza.

„Co to je?“ vyhrkla poděšeně.

„Co by to bylo, přece mšice. Mravenci je domestikovali už před dávnými věky, když slezli se stromů a začali žít kulturně.“

„Co že je?“

„Domestikovali. Ty nevíš, co to je? A to chodíš do školky? To znamená že si je ochočili, pěstovali je, krmili, starali se o ně a oni jim za to dávaly užitek.“

„Jaký užitek může od takových oblud být?“

„Zprvė to nejsou řadnė obludy, ale krásnā zviřata a zadruhė dojí slad'ounekou řťavičku. Je z ní vėbornā kaše, dorty, a ta šlehačka - mňam.“ mraveneček se mlsně olízl.

„Chceš vidět, jak se vyhánějí mšice na pastvu? Pasáčci se právě chystají.“

Mraveneček se pozdravil s kamarády, kteří odvažovali zelený dobytek a vyváděli jej z chlėva. Peťa byla zvědavā, jak takovā pastva vypadā. Představovala si to podle obrázků od Josefa Lady. Myslela, že uvidí zviřata, jak ukusují trāvu, pasáčky, jak zapálí ohniček a budou si péct brambory.

Vypadalo to zase jinak.

Stādo nezaměřilo na palouk, ale po vėtvích řípkovėho keře do listů. Pasáci nařízli spodní stranu lístků a mšice se pustily do prýstící řťavy. Pásly se klidně a spokojeně, jako jalovičky na jetelišti. Jen s tím ohničkem to bylo podobné. Pasáčci ho rozdělali pod keřem. Když se rozhořel a vytvořila se hromādka řhavėho popele, zahrabali do něj místo brambor řťovíkovā semínka. Posadili se do kruhu a dívali se do plamenů. Jako to obyčejně bývá, dal se jeden z nich do vyprávění. Příběh byl stejně zvlāštní, jako všechno, co tu holčička viděla a prožívala.

„Šel jsem tuhle pár kroků odtud po mezi a najednou začalo pršet. Ve chvílce lilo jako z konve. Neměl jsem kabāt ani deřtník. Mez posečenā, nikde lupínek pod který bych se schoval. Zahlédł jsem dirku do země. Slāva, mám vyhrāno. Šup a byl jsem v suchu.

Ale ouha. Sotva jsem ze sebe stačil trochu otřepat vodu, ozval se za mnou nerudný hlas: „Co tu dělāš, uličníku? Už ať jsi pryč.“ Jak ale mohu být pryč, když mne v té chvíli někdo popadł za tykadlo. (Třeba poznamenat, že když někdo chytí mravenečka za tykadlo, je to jako když drží kluka za ucho.) Ujišťoval jsem, že jsem tam nechtěl dělat nic zlého, jen se schovat před deřtēm.

„Nu dobrā,“ ozval se ten hlas, už o zdání mírnější, „podívāme se, co jsi za ptāčka.“

Jakýpak bych mohl být ptāček, když nemām křídla a neumím zpívat - pomyslel jsem si. Co to ten hrubiān plete? A tykadlo mi pořád nepouřtěl a tāhl mne do hloubi chodby. Byla ve mně malā duřička. Otevřel nějaké dveře a strčil mne do světlem zalité místnosti. Byl jsem v kuchyni - u Cvrčků. V cvrččím domečku pod mezí. Přivedl mne sem bez mého souhlasu a nadřšení pan domācí - Cvrček Cvrčiček. U plotny stāla a míchala kaři v kastrůlku paní Cvrčkovā.

Způsobně jsem pozdravil: „Dobrý den.“

Slušně mi odpověděli a pan Cvrček pustil mé tykadlo. Když mne teď viděl na

světle zmáčeného a vystrašeného, asi ho mrzelo, že na mne byl tak přísný, „Sedni si ke kamnům a osuš se, jsi celý mokrý,“ vybídl mne laskavě. Paní Cvrčková přede mne postavila hrnec horkého čaje a kus bábovky a pohládila mne po hlavě.

Ohřál jsem se, pochutnal si, poděkoval a chtěl jsem odejít.

„Kam bys spěchal, stejně ještě prší.“ zdržoval mne pan Cvrček.

Rozhlédl jsem se po světnici a uviděl na stěně podivnou věc. Mělo to břicho jako veliký mravenec a krk jako malá kudlanka nábožná a byly na tom nataženy nějaké provázky. „Prosím vás, strýčku, copak to je?“

„Ty to neznáš? Přece housličky.“

„A jak se s tím houslí?“

„S nimi se nehouslí, ale hrají se na nich písničky.“ smál se pan Cvrček. „Chceš, já ti nějakou zahraju.“

Sňal housle se stěny, opřel si je pod bradu a začal. To vám byla krása. Nemohl jsem se nabažít. Venku už dávno přestalo pršet, ale Cvrček hrál a já poslouchal.

Na rozloučenou mi ještě paní Cvrčková zabalila kus bábovky a pozvali mne, abych zase přišel.“

Mravenček skončil vyprávění. Všichni byli ještě chvilku potichu a pak se začali vyptávat na podrobnosti. Jak to mají u Cvrčků zařízené, zda svítí na elektriku, nebo svíčkou, jestli mu bábovku hodně pocukrovali a za které tykadlo ho Cvrček tahal, za levé nebo za pravé a jak to bolelo.

Vyhrabali z popele upečená šťovíková semínka, přehazovali je z dlaně do dlaně aby vychladla a pustili se do nich. Petě nechutnala, byla moc kyselá. Brambory jsou lepší, pomyslela si, ale nahlas to neřekla, aby kamarády neurazila.

Chvilku seděli, pojídali, měli pusy od popele. Tu jednoho mravenčka napadlo: „Co kdybychom šli Cvrčkovici navštívit všichni jak jsme tu i s holčičkou?“

„Proč ne?“ připojil se druhý. „Mšice se pokojně pasou, nikam neutečou. Cvrčkovici tě přece pozvali.“

„Nojo“, namítl vypravěč, „ale to pozvali mne a ne celý průvod.“

„To mají tak malou kuchyni, že bychom se tam nevešli?“

„Copak o to, to bychom se vešli. Ale když já nevím...“

„Víte co? Pojd'me to zkusit. Zaklepeme, slušně pozdravíme a zeptáme se, jestli si můžeme poslechnout housličky. Když se bude pani Cvrčková bát, že bychom našlapali, může nám pan Cvrček zahrát venku. Je hezky.“

To byla rozumná řeč. Uznali to a vykročili. První šel ten, který znal cestu a za ním tři kamarádi a Pet'a.

„Tak tady to je.“

„Běž první.“

Udělal pár kroků do chodby, když zaslechli žalostné vzlyky. Co to? Nerozmýšleli se a vběhli do cvrččího příbytku. Na stoličce u vyhaslých kamen seděla paní

Cvrčková a ramena se jí otřásala pláčem.

„Co se stalo, paní Cvrčková?“ Mravenečci se rozhlíželi po kuchyni, kde bylo všechno přeházené páté přes deváté, jako by se tudy přehnala smršť.

„Můj muž...“ zanaříkala paní Cvrčková.

„Co se mu stalo? - Kde je? - Můžeme mu nějak pomoci?“ ptali se mravenečci a holčička jeden přes druhého.

Utrápená paní zvedla hlavu, ani nebyla překvapená z nečekané návštěvy, jen si povzdychla: „Tomu už na tomhle světě žádná pomoc není.“ A znovu propukla v usedavý pláč.

„Snad bychom přece nějak mohli... aspoň se pokusit... Pověste nám co se stalo.“

Paní Cvrčková si otřela oči cípem zástěry. „Byli jsme právě po obědě. Seděli jsme za stolem. Manžel četl noviny a já podřimovala. V tom se rozletěly dveře a v nich se objevila strašná postava. Krtonožka. Zápas byl nerovný a krátký. Muž chránil hlavně mne, ale odnesl to sám. Vlastně to ani neodnesl, ale jeho odnesl ten bídák. Už ho nikdy nevidím, už se nikdy neshledáme.“ nebohá paní se dala zase do pláče.

Mravenečci se dívali bezradně jeden na druhého. Čím mohli pomoci, jak nešťastnou paní potěšit? Dobře věděli, že proti mocné krtonožce jsou slabí a bezmocní. S tím zloduchem říše broučků si neporadil nikdo. Snad jen roháč, ale kde tomu byl konec a kdo by ho teď honem až někde v dubovém háji našel a přivedl? A mravenečci? I největšího a nejsilnějšího by krtonožka smetla a rozmáčkla jedinou ranou hrozně tlapy.

V kuchyňce zavládlo ticho. Ozývalo se jen štkání paní Cvrčkové a tikot hodin na stěně. Visely nakřivo, jak do nich pan Cvrček v zoufalém zápase narazil ramenem.

„To by bylo, abychom mu nepomohli.“ ozval se odhodlaný hlas do skleslého mlčení. Zazněl jak fanfáry andělských trub. Všichni s úžasem pohlédli na Petrušku. I paní Cvrčková spolkla poslední zaštkání a zvedla uszlělé oči.

„Jde se na to. Kde má ta neplecha svou sluj?“ Petruščin hlas zněl jako signál polnice. Do všech vjelo odhodlání a síla. Zapomněli, že se chtěli vzdát bez boje.

Paní Cvrčková ukázala vchod do krtonožčí jeskyně. Byla to tmavá díra pod lopuchovým listem v hlinitém břehu nad potokem. Blížili se opatrně a každý se něčím ozbrojil. Ostrým borovým jehličím, ostnem z bodláku, Petřa trnem šípkového keře. Byli odhodláni postoupit urputný boj.

Holčička vkročila do ústí jeskyně první. Šli chvíli temnou chodbou a narazili na dveře. Prudce je otevřeli. Čekali, že se ocitnou tváří v tvář netvorovi. Veliká místnost byla prázdná. Drak byl patrně za novou kořistí. Ale holčička ani mravenci tomu docela nevěřili. Počítali s překvapením. Opatrně obešli velikou pec, v níž asi našlo smutný konec mnoho nešťastných broučků a vešli do další chodby. Ústilo tam několik dveří. Za jedněmi se ozývaly vzdechy.

Zastavili se a poslouchali. Nevypadalo to na krtonožku. Hlas byl slabší

a zkormoucený.

V zámku trčel klíč. Krtonožka si byla tak sebejistá, že ani nepomyslela na to, že by se někdo opovážil vniknout do jejího doupěte. Holčička se pokusila klíčem otočit, ale šlo to ztuha. Teprve když jí mravenci pomohli, v zámku to klaplo a dveře se otevřely. Objevila se malá temná komůrka s nepatrným okénkem u stropu. V koutě seděl na zemi pomačkaný a utrápený Cvrček. Nevzhlížel k svým osvoboditelům šťastně. Měl spíš v očích hrůzu. Myslel, chudák, že nadešla jeho poslední hodinka, že si pro něho přichází jeho věznitel, aby si ho upekl k večeři.

Když poznal svůj omyl, strach vystřídala velká radost. Znal se jen s jedním z mravenečků, ale padli si do náruče postupně se všemi, i s holčičkou.

Nestačili však vychutnat ani první radost ze šťastného shledání, když se v chodbě za nimi ozval jízlivý skřehotavý chechtot. Těžké dveře vězení s rachotem zapadly a v zámku zaskřípěl klíč. „Měla jsem k večeři připravenou jednu pečínku a teď mám čtyři. Jedna a pět jsou čtyři.“ Za dveřmi si mnula radostí ohavné tlapy krtonožka a počítala na umazaných prstech. Protože chodila do školy nepořádně, její počty podle toho vypadaly. Holčička, mravenečci i Cvrček věděli, že to spočítala špatně, ale co jim to bylo platné?

„Pěkně si roztopím pec,“ broukala si na chodbě krtonožka a její kroky se vzdalovaly.

Co teď? Holčička lomcovala klikou. Opřeli se do dveří rameny, ale všechna námaha marná. Byli jak zaživa pohřbení.

„Zkusme se prokopat,“ zvolala holčička, která se nemínila lehce vzdát. Přistrčila stůl ke stěně, vylezla na něj a počala šípkovým trnem rýpat do stropu. Mravenci ji následovali. Cvrčkovi chvíli trvalo, než našel vhodný nástroj, ale posléze mu posloužil ostrý kamínek. Vlhká hlína se sypala. Pomohlo jim, když narazili na starší chodbičku od žížaly. Tahle cestička se ale vzápětí obrátila jiným směrem a tak se lopotili dál.

Z chodby se ozvaly hřmotné kroky a škodolibý hlas: „Už se to pěkně chystá. Pec je červená a hrách se vaří. Abyste věděli, jaký konec vás čeká - udělám si vás s hrachovou kaší. Už víte, v jaké společnosti poputujete do mého břicha? Cha - cha - chá. A zapiju vás jahodovou limonádou, abyste neměli strach, že mi budete do žaludku špatně klouzat -cha - cha - chá.“

„Nahrňme všechnu hlínu ke dveřím!“ vykřikla Pet'a. Když se krtonožka za chvíli pokoušela dveře otevřít, nešlo to.

„Co děláte za hlouposti. Hned toho nechte. Sádlo na pekáči se připalí a bude mne z vás bolet žaludek. Okamžitě otevřete, nebo vás rozkoušu zaživa.“

Dveře držely. Ležela za nimi pořádná hromada písku, hlíny a kamení.

Naši přátelé se snažili, seč jim síly stačily. Jedni dloubali do stropu, druzí vršili zem u dveří. Chatrné nástroje dostávaly co proto. Jednomu mravenečkovi se zlomila borová jehlička, i Petřin trn už měl špičku roztřepenou.

Krtonožka vrážela do dveří celou vahou, sveřepě a vztekle. Poháněla ji chuť na večeri. Na stole už měla prostřeno: příbor, talíř, sklenici s limonádou a ubrousek. Nejvíc zuřila, že si někdo dovolil vzepřít se jí - jejímu Veličenstvu všemocné vládkyni hmyzí říše.

Dveře povolovaly. Pomalu, centimetr za centimetrem, ale neúprosně. Krtonožka už prostrčila jednu tlapu, pak i druhou. Už se natahovala po mravenečkovi, který jí házel ze všech sil na hlavu a do očí hlínu a kamínky. Prskala, vztekala se a snažila se toho drzouna zmocnit.

Holčička i mravenečci a Cvrček vyhrabovali zem tak usilovně, že se jim ručky a nožky jen kmitaly, Už se objevily i kořínky rostlin, ale na povrch bylo stále daleko. Krtonožka prostrčenými tlapami odhrnovala překážku od dveří. Boj kdo s koho dostupoval vrcholu.

Dveře se uvolnily úplně, zaskřípaly na zbytcích písku a otevřely se dokořán. Krtonožka vítězoslavně stanula na prahu. Osud našich malých přátel byl zpečetěn.

Holčička, která byla v té chvíli otočená zády ke dveřím se ohlédla a spatřila tu ohavnou nestvůru. Ještě jednou se rozmáchla zbytkem šípkového trnu a ten se zapletl do nějakých kořínků. Chopila se jich v marné naději vytrhnout celý drn, ale ty povolily a zůstaly jí v ruce.

Petče uklouzly nohy a sjížděla po vlhké hlíně neodvratně vstříc strašným kusadlům. Křečovitě svírala kořínky a bezděčně přitiskla zaťaté pěsti k ústům, aby zadržela zoufalý výkřik.

Co se to děje? Oslnilo ji prudké světlo a oči se jí na okamžik samy zavřely. Když je otevřela, jako by upadla do snu, nebo se ze zlého snu probudila. Stála v plné lidské velikosti na břehu potoka. Ve vlasech a za krkem cítila hlínu a podpatkem vězela v rozhrabané zemi. V pěsti držela kořínky s kvítkem sedmikrásky. To ji spasilo v hodině dvanácté. Nadechnutí čarovné vůně jí vrátilo rozměry, kterými byla proti krtonožce nebetyčným obrem.

Pohlédla na levou botku a spatřila drobné postavičky. Prchali tu čtyři malí mravenečci a za nimi trochu těžkopádně Cvrček Cvrčiček. Ještě někdo se vyvalil z hlíny. Krtonožka. Petča ji štítivě popadla mezi palec a ukazováček pravé ruky, rozmáchla se a příšera žbluňk do potoka. Všechno, co po ní zůstalo, bylo pár kruhů, rozbíhajících se po hladině. Víckrát už broučkům neublížila.

Petča počkala, až jí broučci odpochoďují ze střevíčku, zavolala „Ahoj, kamarádi!“ a zamířila k domovu.

„Ahoj, holčičko. Přijď si zase hrát. Krtonožky už se neboj, my tě ubráníme.“ volali mravenečci.

Vy toho tak ubráníte, vy třasořítky, pomyslela si se smíchem Petruška. Otočila se a zamávala jim. Uslyšela z dálky housličky. To pan Cvrček hrál pod jahodovým listem a paní Cvrčková si utírala slzy, dojatá šťastným shledáním.

Petku jen mrzelo, že to nebude moci zítra ve školce vyprávět ani Honzíkovi, ani

Helence. Ještě by se jí vysmáli, že si vymýšlí.

O slonovi

Chlapeček šel na procházku do lesa. Uviděl na stromě krásného barevného papouška. Byl červený, modrý, zelený a zlatý.

Chlapeček ho chtěl pohládit. Říkal mu „Počkej, papoušku, neboj se, já ti neublížím.“ Když už byl na krůček od něho, jen jen si na něj sáhnout, papoušek frrr na vedlejší strom. Chlapeček mu domlouval a šel za ním. Ale sotva se přiblížil, ptáček zase odletěl o kousek dál. A tak se to opakovalo.

Najednou se chlapeček rozhlédl a nevěděl, kde je. Zabloudil. Dal se do pláče.

Zvířátka ho chtěla potěšit. Hrdličky na něj cukrovaly, ale chlapeček plakal dál. Papoušci mu říkali, že není daleko od maminky, že si zašel do lesa jen kousíček, ale chlapeček jim nerozuměl. Opice křičely jedna přes druhou, aby si s nimi šel hrát, že ho vynesou až nahoru do koruny stromu a uvidí všechno všecičko kolem dokola široko daleko. Ale chlapeček se jejich skřekem ještě víc poděsil. Hodný a moudrý starý had syčel: „Ssedni si na mne, donesssu tě domů“, ale chlapeček se hada moc a moc bál. „Hůů - hůů“ zavyl vlk. „Neboj se nás, jsme hodná zvířátka, nic zlého ti neuděláme.“ Chlapeček se vlka jen ještě víc poděsil a plakal čím dál usedavěji.

Tu se země zatřásla, zaduněla, větve zapraskaly a kde se vzal tu se vzal stál před chlapečkem slon.

„Proč pláčeš?“ zeptal se hlubokým hlasem.

„Jak nemám plakat, když nevím, jak se dostat k mamince a k tatínkovi.“

„Neplač. Donesu tě domů.“

Slon vzal chlapečka chobotem o-pa-tr-ně pod paždí a posadil si ho na záda. „Drž se.“ řekl mu.

Chlapeček jel na slonovi jako na koni. Seděl mu za krkem, už se ničeho nebál a líbilo se mu to.

Opičky se dívaly, papouškové se dívali, had se díval, vlk se díval, i hrdlička se dívala. Všichni měli radost, že už chlapeček nepláče a že ho slon nese domů.

Tatínek právě seděl u okna a vyhlížel ven. Měl o chlapečka starost a říkal mamince: „Kde se ten náš chlapec tak dlouho toulá? Už je dávno čas k večeři.“

Tu spatřil, že se k jejich domku blíží ohromný slon. Tuze se polekal. Vyběhl ven, mával rukama aby slona odehnal a volal sousedy na pomoc.

Ze slonových zad se ozval tenký hlásek: „Neboj se, tatínku, to je hodný slon. Zabloudil jsem v lese, on mne tam našel a nese mne domů.“

Slon se zastavil, vzal zase chlapečka o-pa-tr-ně chobotem pod paždí a postavil ho na zem. Vlastně ne na zem, ale rovnou tatínkovi do náručí.

Z domku vyběhla maminka a také popadla chlapečka do náručí a oba s tatínkem slonovi děkovali. Maminka se ještě rychle vrátila domů a přinesla slonovi mísu pocukrovaných buchet s povidly. Ty mu móóc chutnaly. Přeshlapoval z nohy na nohu, kýval chobotem za strany na stranu a hlubokým hlasem opakoval: „Dě-ku-ju. Dě-

ku-ju.“ Pak se trošku nemotorně otočil, řekl: „Na shle-da-nou.“ a vrátil se do lesa. Chlapeček a maminka a tatínek mu ještě zamávali.

Přátelství chlapečka se slonem tím neskončilo. Slon občas přicházel na návštěvu. Sotva ho chlapeček uviděl, nebo ucítil, že země duní a chvěje se pod slonovými bohatýrskými kroky, běžel mu naproti. Slon si ho posadil na záda a nosil ho po vesnici. Všechny děti prosily, aby je také svezl. A tak měl slon na zádech za chvíli skoro celou dětskou školku.

Jednou v noci, když chlapeček, maminka i tatínek spali ozvalo se na dveře strašné škrábání. Okno zařinčelo a za sklem se objevil tygr.

„Bydlí tu ten malý kluk, co jsem ho nedávno zahlédl v lese? Dostal jsem na něj chuť. Ještě jsem nevečeřel.“

Tatínek neměl žádnou zbraň, kterou by se šelmě ubránil. Tygr lomcoval oknem a hryzal do dveří, až třísky odletovaly. Celý domek se otřásal. Co si měli tatínek, maminka a chlapeček počít? Utéci nebylo kam a bránit se nebylo čím.

Tu země zaduněla a domek se zatřásl ještě silněji. Ozval se dupot a z lesa se přihnul jako vichr slon. Než se tygr vzpamatoval, slon ho popadl chobotem v pase, zdvihl ho vysoko nad hlavu a hodil ho rovnou do pichlavého trní. Popíchaný a poškrabaný tygr se horem pádem škrabal z trní a dal se na útěk. Měl nejvyšší čas. S dopáleným slonem nebyly žerty. Tak tak unikl tygr zpod sloních nohou a ty by mu bývaly daly co proto!

Tygr zalezl do nejhustšího lesa a už se nikdy do vesnice neopovážil. Slon mu ale nevěřil. O chlapečka se bál a rozhodl se, že u něho zůstane.

Tatínek postavil slonovi přístřešek Chlapeček mu nosil každý den ohromnou náruč trávy a listí. Slon se smál, on se chodil najíst na kraj lesa a ta kopice, kterou mu chlapeček nachystal pro něho byla jako drobeček na ochutnání.

Slon vozil chlapečka do školy a aktovku mu nesl v chobotu.

Jednou si chlapeček zapomněl bačkůrky na přezutí. Slon s nimi za ním do školy utíkal. Lidé ve vesnici se polekali. Slyšeli hrozitánský dupot a okolo oken se jim hnal slon. Když ale viděli, jak nese ve zdviženém chobotu červené kostkované bačkůrky, moc a moc se tomu nasmáli...

Slon ale unesl mnohem těžší věci, než bačkůrky. Dělal velmi užitečnou práci. Pomáhal tatínkovi dopravovat veliké klády a trámy na stavbu. Celé vesnici nosil do města na prodej banány, pomeranče a ananasy. Oral a vláčel pole a měl sílu větší, než traktor. Nejšťastnější byl, když maminka pekla buchty s povidly. Dostal jich vždycky celou mísu.

Když se chtěl chlapeček podívat do lesa, už nemusel jít sám. Jel na slonovi. A papoušek už se ho nebál a neutíkal před ním. Sedl si vedle něj a jeli na slonovi vedle sebe jako kamarádi.

O gumce

V jednom velikém domě s okny plnými sluníčka vyráběli panenky. Všelijaké. Jednu hezčí než druhou. Veliké jak opravdová miminka, maličké, že se daly schovat ve škole do aktovky a do kapsičky u zástěrky. Uměli udělat takové, které když se položily volaly „Mámo!“ Některé měly vlásky zlaté, jiné zase tmavé. Vycházely odtud i černošky, které ujížděly rovnou k dětem do Afriky.

Všechny panenky oblékali do hezkých šatiček. Některé měly bílou halenku a červenou sukénku. Ty s čepečkem na hlavě byly Karkulky. Jiné měly dupačky jako pacholátka a do pusinky se jim dal strčit dudlík. Nejhezčí byly princezny celé v bílém a se zlatou korunkou.

Jedna mladá maminka přišla s nápadem, aby udělali z gumy panenku, ani velkou, ani maličkou, takovou akorát a aby jí ušili podobné šatky, jako nosí většina dětí. Všichni se jí vysmáli. Kdopak stojí o obyčejné věci? Každý chce mít něco zvláštního.

Maminka se nedala odradit a panenku podle svých představ udělala. Sešly se odbornice, které už vyrobily celou spoustu panenek, založily ruce v bok a kroutily hlavami.

„Kdopak si koupí panenku bez krajek, bez vyšívání, bez mašle?“

„Jak to že nemá boty a je bosa?“

„Nemrká, má oči jen namalované.“

„Pusu má maličkou, ani dudlík se jí tam nevejde.“

„Nemá skutečné vlasy, jen vylisované z gumy a na žluto obarvené.“

„Pěkně děkuju, takovou nádheru bych nechtěla ani zadarmo.“ Všichni okolo se dali do smíchu.

Tu se objevila hlavní inženýrka, která celou výrobu hraček řídila.

„Copak to tu máte za legraci? Povězte mi to, ať se také pobavím.“

Ukázali jí gumovou panenku. Nesmála se a vážně si ji prohlížela.

„Uděláme jich pár na zkoušku a uvidíme, jaký o ně bude zájem.“ rozhodla.

Během několika dní měla gumka celou rodinu sestřiček. Zabalili je do veliké krabice, ovázali modrou stužkou a poslali do obchodu s hračkami na rohu náměstí.

Přivezli je tam právě koncem pracovní doby, prodavačky už odcházely. Vedoucí byl mrzutý, že ho zdržují a zavrčel: „Postavte to tady do kouta, ráno se to vybalí.“

Krabice stála v rohu skladiště několik dní a usazoval se na ní prach. Zapomnělo se na ni.

Gumky byly smutné. Těšily se jak si budou hrát s dětmi a teď tu ležely potmě, namačkány jedna na druhou a nikdo si jich nevšímal.

Až jednou... prodavačky hledaly zásilku mrkacích zlatovlásek a omylem otevřely krabici s gumkami.

„Co to tady je?“ divil se pan vedoucí. „Odneste pár kousků nahoru mezi

vystavené hračky, uvidíme, jestli to někdo koupí.“

Tak se naše gumka s několika kamarádkami ocitla ve veliké místnosti s okny do ulice. Na policích stály, seděly a ležely stovky nejrůznějších panenek. A nejen panenky. I panáčky, vojáci, šaškové, kašpárki, tlusté babky v šátku, čarodějnice na koštěti, čerti s vidlemi, Hozové s ranečkem buchet, trpaslíci, hastrmani, i kosmonauti ve skafandrech s velikou stříbrnou přilbou.

Obchod byl od rána do večera plný zákazníků. Děti, maminky, tatínkové, babičky i sem tam nějaký děda s vnoučkem obcházeli hračky, prohlíželi je, občas nějakou vzali do ruky, obrátili ze všech stran. Některé pak vložili do košíku a odnášeli k pokladně. Takové hračky už se cítily štěstím v sedmém nebi. Ostatní se za nimi dívaly po očku trochu závistivě, vždyť ty si už za hodinku budou hrát s dětmi. Po tom každá hračka nejmíc touží. To je smysl jejího života od chvíle, kdy se v dílně nebo v továrně narodila.

Naoko se panenky i paňáčky tvářili nehybně. Nemluvili, nemrkali, ani mouchu nesměli plácnout, když se po nich drze procházela. To už je taková prastará úmluva mezi lidmi a hračkami, hračky musí předstírat, jako by neměly duši. Ani mrkačky nesmí zamrkat, pokud je děti nevezmou do náruče a nezakolébají s nimi dopředu - dozadu.

Slunce klesalo níž a níž, zákazníci odcházeli a posléze se i za poslední prodavačkou otočil klíč v hlavních dveřích. Nastal večer.

V tu chvíli jako by se celý obchod s hračkami probudil. Hračky mají totiž žití obrácené. Ve dne jakoby spaly a od večera do rána, když je lidé nepozorují, jsou plné života a taškaření.

Na policích nastal čilý ruch. Panenky povídaly jedna přes druhou. Musely se vzájemně svěřit, co všechno za den uviděly, čeho zajímavého si všimly, co prožily. Nejsilnější zážitky měly z toho, když nějaké děcko škemralo na mamince, nebo na dědovi, aby jim je koupil.. To pak o sobě z dětských úst slyšely samou chválu a tváře se jim zardívaly vzrušením a radostí.

Kašpárek seděl smutný, div neplakal. Jeden klučina ho odpoledne podstrčil mamince do košíku. Rolnička kašpárkovi cinkla, maminka se do košíku podívala a poslala synka s hračkou zpátky, aby ji vrátil na místo. To bylo pro kašpárka trpké zklamání. Hračky ho těšily: „Třeba chlapec maminku uprosí a zítra si pro tebe přijde.“ Kašpárek si povzdychl a byl o trošku veselejší.

Na poličkách bylo málo místa a hračky slézaly čiperně po sloupcích na zem. Vojáčky jim galantně pomáhali. Kominíčky podali pomocnou ruku tlustým babkám a kašpárek, který už se přestal trápit, snesl s police v náručí i čarodějnici. Byla z toho kopice smíchu. Dělal si z něho legraci, že si tu nevěstu s jedním posledním zubem a s bradavicí na nose namlouvá.

Gumky se připojily k zábavě. Před naší prvorozenou se zastavil vojáček v červených kalhotkách a modrém kabátku. Hezky se uklonil a požádal ji o tanec.

Hrála vynikající kapela, jakou se nemůže pochlubit ani nejslavnější ples. Sólo měl cvrček houslista, princezna naladila dětský xylofon, šašek foukal do zlacené trumpety s třapcem, žabák ovládal mistrně foukací harmoniku a rytmus udával dřevěný bubeník na kolečkách. Bubnoval jen když ujížděl. A tak ho chňapl plyšový pejsek s rolničkou za provázek a uháněl s ním po koberci kolem dokola. Bubeníček bubnoval, až se mu paličky kmitaly a ještě k tomu zvonila hafánkova rolnička.

Vojáček byl slušně vychovaný a při tanci se s gumkou příjemně bavil. Když mu řekla, že je tu nová, nabídl se, že ji palácem hraček provede.

Pozorně vybíral vhodný dopravní prostředek. Nejprve obešli motorová vozidla. Stála tam veliká nákladní auta, sklápěčky pro malé stavitele na pískoviště. Ty se na výletní jízdu s dámou nehodily. Šlapací autíčka byla vhodnější, ale byla moc veliká a vojáček na pedály nohama nedosáhl. Rozhodně vyloučili bagry, cisterny na benzin a na mléko, míchačky na beton, pojízdné jeřáby a buldozery. Nejedou přece na staveniště, ale na výlet. Tank, které při jízdě sršel z děla jiskry, sice vojáčka lákal, ale gumka rozhodně zavrtěla hlavou.

Zdálo se, že bude nejvhodnější osobní automobil. Byl jich tu bohatý výběr. Od starých oldtimerů, zářících novotou, se zakroucenými trubkami a zlacenými lucernami až po závodní vozy formule jedna na setrvačnicku. Stálo tam i několik aut na dálkové ovládání a mezi nimi pásový lunochod. I když gumka patřila k nejmladší generaci, byla drobátko konzervativní a k měsíčnímu vozidlu měla nedůvěru..

Její pohled zabloudil do vedlejšího oddělení, kde bujně podupávali a pohazovali hřívou houpací koně. Vojáček se ochotně nabídl, že jí pomůže do sedla a mohou se spolu projet. Gumce se myšlenka líbila, ale přece jen se zarazila. Ještě nikdy na koni nejela a kromě toho nebyla vhodně oblečená. Jak by vypadala na koni v sukénce a bosa?

Vojáček byl taktní, pochopil to a nenaléhal. Jízdu koňmo si však přece ujít nedali. Zvolili si žebříňáček, tažený dvěma dřevěnými vraníky. Neměl nejlepší pérování, trochu to v něm drkotalo. Ale koberec byl měkký a vojáček řídil spřežení dovedně a opatrně. Nehnal koně do trysku a neriskoval, že by se mohli splašit. Z žebříňáčku byl utěšený rozhled.

V oddělení panenek to gumka znala. Jen si neuvědomovala, že je tak veliké a že tam má takové množství kolegyň a kamarádek. Projížděli zástupy tančících a dovádějících postaviček. Jeli opatrně a co chvíli zastavovali. Vojáček gumku představoval svým známým. Skoro o každém znal pěknou pohádku. To byly jejich životopisy. Většinou se za ně nemuseli stydět, zvláště Český Honza, rytíři a stateční princové. Jen s vlkem, černokněžníky a zlou kněžnou to bylo horší.

Dobré známé vojáček pozval, aby si přisedli. Tak měla gumka brzy na žebříňáčku společnost.

Odbočili přes práh do oddělení zvířátek. Všecko, co se potká ve volné přírodě bylo tady ze dřeva, z plyše, z plechu, z gumy nebo z umělé hmoty. Od maličkých

rosniček až po ohromné nafukovací žraloky do bazénu, od Miky Mause po draky se sedmi hlavami, kterým ze chřtánu sršely jiskry jako před chvílí z tanku. Byli tu něžňoučcí malí tygříci i strašní velcí pavouci s hrozivými kusadly. Když se mačkal měchýřek na šňůrce, skákali. Místnost byla plná lahodného zpěvu slavíků - píšťálek, jež se plnily vodou. Plyšový medvěd Míša spokojeně pochrupeval na houpacích kohoutech, kteří se ho ani trošku nebáli. Byla tu zoologická zahrada, které se nevyrovná ani ta v Tróji. Kromě velbloudů, slonů, lvů, nosorožců a takové běžné čeládky tu měli nejen onu výše zmíněnou sedmihlavou saň, ale i luční kobyliku s chomoutem a koňským postrojem, která táhla vozík. Viděli jste už v některé zoo takové exempláře?

Žebřiňáček uháněl oddělením dětských pokojíčků, loutek a divadélka, oddělením lodí, kde kotvilo několik nefalšovaných pirátských plachetnic. Visely na nich zlopověstné vlajky s lebkou a zkříženými hnáty.

Piráti se bavili sami pro sebe. Ostatní hračky se jich stranily. Seděli okolo ohně, přidržovali u úst dřevěné lahve, na kterých bylo napsáno „Rum“ a zpívali obhroublé písně se samým „johohóó“. Rozkládali na kolenou mapy pustých ostrovů s ukrytými poklady. Šeptem se radili o dalších loupežných výpravách.

Když okolo zadrkotal žebřiňáček, pirát s dřevěnou nohou a černou páskou přes levé oko sáhl za opasek pro bambitku. Jen co však zahlédl vojáčka a na jeho červených kalhotách namalovanou šavli, se schlíplýma ušima se ukryl mezi podařené kumpány. Rychle schovávali mapu s pokladem kapitána Flinta. Společnost na žebřiňáčku je však přehlížela jako vzduch a ujížděla do oddělení letadel, vzducholodí, raket a balonů.

Navštívili ještě místnost pro kutily. Byly tam srovnány řady kleští, kladívek a pilníků. Gumku jako každou mladou ženu nejvíc zaujaly pračky, žehličky a šicí stroje. Všechny se vešly do dětského pokoje.

Když chtěl vojáček obrátit spřežení do oddělení zbraní, gumka odmítavě zamávala oběma rukama. Přemlouval ji, sliboval, že jí všechno jako odborník vysvětlí. Ne. Nechtěla. Dala přednost síni knížek. Tam všichni z povozu vystoupili a posadili se do kruhu kolem staré babičky. Ta si nasadila brýle (sice bez skla, ale v pohádkách to tak stačí), otevřela knížku od Boženy Němcové a četla o Sněhurce a sedmi trpaslících. Gumka, vojáček a všichni jejich přátelé seděli tiše jako myšky, ani nedutali a poslouchali a poslouchali.

Ani si nevšimli, že noc odchází, pouliční světla za okny zhasínají a probouzí se nový den.

Překvapilo je zarachocení klíče v zámku. To byl shon. Rychle na žebřiňáček a vojáček práskl do koní. Horečný chvat nastal v celém hračkářství. Panenky naspěch uklízely míče, stavební kostky a kočárky. Gumka vyšplhala na svou poličku. Její sestřičky už tam seděly, opřené jedna o druhou s nevinným výrazem v modře namalovaných očích. Ve chvílce to vypadalo, jakoby se tu za celou noc vůbec nic ani

nepohnulo.

Jen jeden nafukovací hroch, takový tlustý nemotora nestačil se pověsit na provázek ke stropu a zůstal ležet na zemi uprostřed uličky. Stalo se mu to tenhle týden už podruhé.

„Zase se utrl,“ poznamenala jedna prodavačka ke druhé. „Musíme mu dát pevnější šňůrku.“

Přinesla schůdky a hrocha pověsila.

Za chvíli se obchod otevřel a začali přicházet první zákazníci.

Gumové srdíčko naší panenky se vždycky rozbušilo, když procházela okolo nějaká holčička a prohlížela si ji. Ale většina dětí byla okouzlena velikými pannami s bohatou parádou a po gumkách jen pohledem bez zájmu přejížděla. Gumka byla čím dál smutnější.

Tu zaslechla, jak se nějaká paní ptá prodavačky: „Nemáte, prosím vás, takovou nějakou menší panenku? Nejlepší kdyby byla gumová.“

„Ne. Myslím, že takového tu nic není,“ odpovídala prodavačka, která tu pracovala první den. „Ale máme tady překrásné veliké chodící panny, které se dají česat. Pojd'te se podívat.“

Gumce bylo do pláče. Ta paní hledala právě takovou panenku, jako byla ona a ta prodavačka ani neví, že celá rodina gumek je tu pár kroků od ní. Měla sto chutí vykřiknout: Tady jsme. Ale věděla, že to si dovolit nemůže. Ve dne a před lidmi se musí tvářit, že je bez života. Je to utrpení!

Naštěstí paní se nenechala lehce odbýt. Procházela se podél vystavených hraček a pozorně si je prohlížela.

„Tady je to, co hledám!“ řekla si pro sebe polohlasem a zastavila se před gumkami.

Natáhla ruku a vzala z poličky právě naší gumku. S tou se štěstím zatočil svět. Vzápětí ji ale čekalo rozčarování. Paní ji zase postavila zpátky a brala do ruky a prohlížela jednu panenku po druhé. Obracela je a uvažovala. Nakonec se ale rozmyslela, vrátila se k naší malé gumce a šup s ní do košíku. Gumka se sotva stačila rozloučit se sestřičkami a už byla u pokladny. Zabalili ji, paní ji zaplatila a vložila do tašky.

Potom gumka cítila, jak se pohupuje, jak ji paní nese ulicemi. Na něco se paní postavila, mírně se to pohybovalo a klesalo dolů. Byl to eskalátor v metru. Pak jeli vláčkem, který často zastavoval. Vždycky se ozvalo: „Ukončete výstup a nástup, dveře se zavírají. Příští stanice...“ a následovalo jméno, ale gumka se ještě ve městě nevyznala.

Vystoupily z vláčku a vyjely eskalátorem. Paní ji zase chvíli nesla. Když se zastavili a zaharašily klíče, gumka trošičku poodhrnula papír, do kterého byla zabalená a jedním očkem z tašky vyhlédla. Uviděla domek uprostřed zahrádky.

Vyhlížela nedočkavě děti, ale v zahradě i v domku - nikdo. Asi jsou ve škole -

pomyslela si.

Paní ji vyňala z tašky a schovala do skříně. To bude překvapení, až se děti vrátí, těšila se gumka a už se nemohla dočkat.

Hodiny ubíhaly, v pokoji se stmívalo, po domě se ozývaly hlasy, ale stále to byli jen dospělí lidé a děti nikde. Nastala noc. Přišel druhý den a druhá noc, třetí den a třetí noc a o dětech ani zdání.

Zapomněli na mne anebo žádné děti nemají, přemýšlela gumka a dala se do pláče.

„Kdopak to tady bulí?“ ozval se tenký pištivý hlásek. Přicházel od psacího stolu. Gumka se zaradovala, že tu snad přece jen není úplně sama. Ještě ze setrvačnosti dvakrát, třikrát zaštkala a uplakaným hlasem řekla: „To jsem já, gumová panenka.“

„Kde jsi, odkud jsi se tu vzala? A proč natahuješ moldánky, co se ti stalo?“ vystřelil na ni pisklavý hlásek několik otázek najednou.

„Jsem ve skříní, zabalená do papíru, jak mne paní koupila v hračkářství. A že pláči? Těšila jsem se, jak si budu hrát s dětmi a teď na mne zapomněli.“ Panence zase začaly kanout slzičky.

„Ale nezapomněli, blázínku. Babička tě jistě koupila pro Peťku a schovává tě pro ni. Jak maminka Peťu přivede, budete si hrát.“

„A je ta Petruška hodná? Netrhá panenkám ruce a nohy a nenechává je ležet, kde jí z ruky upadnou?“

„Neboj. Je docela prima a hračky má ráda.“ utěšoval gumku tenký hlásek.

„Kdo jsi vlastně ty? Ani jsi se nepředstavil!“ vzpomněla si gumka.

„Pardon, nemyslete si, že jsem nezdvořák a nevím co se sluší a patří, když mluvím s dámou. Jsem, prosím, zelené prasátko z umělé hmoty. Ale nejsem jen tak ledajaké prasátko. Procestovalo jsem hnedle celý svět a jsem neobyčejně zkušené a moudré. Když se chystá děda na cestu, babička mne vždycky přibalí do kapsy u pyžama. Pro štěstí. Stojím pak v cizině na nočním stolku, hned vedle budíku. Můžete se ho zeptat. Cestujeme spolu Už jsme byli v Paříži, v Londýně, v Rio de Janeiro...“

Chlubivý hlas byl přerušen smíchem z desítek hrdélek. „Prasátko se zase vychloubá,“ ozval se hluboký bručivý hlas. „To dělá vždycky, když přijde někdo nový. Na to si zvykneš“.

„Nech si to, medvídku, jóóó?“ ohradilo se nakvašeně prasátko. „Bylo jsem všude a všechno vím, abys věděl. A všemu rozumím. Na všech cestách jsem hrozitánsky důležité. Někdy mne napadá, jestli vlastně jezdím já s dědou, nebo děda se mnou. O koho má babička větší starost, kdo je důležitější? Vždycky klade dědovi na srdce: Ať tam to prasátko nezapomeneš. Ještě nikdy si nedělala starosti, zda někde v těch vzdálených končinách nezapomenu já dědu. To by zřejmě takové neštěstí nebylo.“

Chlubivému prasátku se hodně nasmáli. Gumka se sebe shodila papír, pootevřela dveře u skříně a vyskočila na koberec. Figurky ji obklopily. Kromě

prasátka a medvídko se seznámila s hliněnou kočkou a tlustým dřevěným panáčkem z popelníku. To byly postavičky z psacího stolu. Pak přiběhly figurky z obrázků, které Peťa namalovala. Připojily se ještě desítky králů, princezen, rytířů a jiných lidiček a zvířátek z pohádkových knížek. Každý znal spoustu zajímavých příběhů a bylo to vyprávění na mnoho hodin.

V nejlepší zábavě je vyrušil hlahol hlasů na schodišti. Figurky se rozprchly, ale gumka už se samoty nebála. Domem se rozléhal zvonivý dívčí smích.

Dveře u skříně se otevřely a Petruščina babička vyňala a rozbalila dárek. Rozzářené děvčátko chytilo panenku do náručí, přitisklo ji na prsa a samou radostí s ní hopkalo po pokoji.

„Ta je krásná. Děkuji ti, babičko.“ A mlaskla pusa.

„Jak jí budeš říkat, Peťo?“

Děvčátko se krátce zamyslelo. „Gumka. Prostě - Gumka. To je hezké jméno, ne?“

„Mohla bys jí říkat Jenoféfa, nebo Klotilda, nebo Brunhilda,“ ozval se vážný mužský hlas.

Gumka se polekala. Ta jména se jí ani za mák nelíbila. Peťka se smála. Zнала dědův vážný tón a věděla, že si dělá legraci.

V následujících dnech nastaly gumce zlaté časy. Peťa si s ní hrála od rána do večera. Zkoušela jí šatičky všech ostatních panenek, vařila jí všelijaké dobroty na plechovém dětském sporáčku, pekla jí bábovky na pískovišti. Posadila všechny hračky na gauč a hrály si na školu. Učila je číst písmenka a počítat do pěti. Když byli žáci hodní, vyprávěla jim pohádky. Nejhezčí byla o princezně, kterou unesl drak, ale Honza ji vysvobodil.

Kolektiv hraček v dětském pokojíku přijal mezi sebe gumku mile a přátelsky. Bylo jich tu méně než v hračkářství, ale o zábavu a legraci nouzi neměly. V noci tu spala Peťa, ale ta se neprobudila, ani když medvídek nemotora strčil do židle, nebo když slon-pokladnička rozsypal krabičku se skleněnými korálky a panenky, pejsci, kocouři, žabák, zvířátka z hliněné zoologické zahrady i celé loutkové divadlo sbírali a prolézali pod židlemi, za skříní i pod Petčinou postýlkou.

Když odešel děda s babičkou do města a Peťa do školky, mohly hračky řídit i přes den.

Gumce tu bylo dobře. Jen po vojáčkovi z obchodu se jí občas zastesklo. Kdepak asi je? Koupil ho někdo? Zacházejí s ním děti také tak pěkně, jako Peťa s gumkou?

Když byl hezký den, Peťa uložila gumku do kočárku a vyšli si s dědou do lesoparku. Panenka se musela chovat způsobně a nesměla se ani pohnout. Po očku sledovala spoustu zajímavých věcí. Děti hrály na pěšině kuličky, kluci pouštěli draka a druzí kopali do krásné žlutočervené mičudy. Děda vyprávěl pohádku a právě o gumce. Ale moc si vymýšlel. Panenka už už chtěla zavolat, že to tak nebylo, ale pak se vzpamatovala, šlehla po něm káravě okem a maličko si

povzdechla. Ale co, pohádka je přeci pohádka a v té se leccos vymýšlet může.

Jindy si Peťa hrála s kamarádkou Helenkou kousek od domu. Obě vozily kočárek a byly „jako“ maminky. Sedly si na lavičku a panenky převlékaly. Helenka byla neposeda a brzy ji to omrzelo. Vzala Peťu za ruku a utíkaly na druhý konec trávníku. Kvetlo tam plno pampelišek a vázaly z nich věnečky.

Gumka zatím ležela opuštěná na lavičce. Měla dlouhou chvíli. S Helenčinou panenkou byla špatná zábava. Rostly jí „jako“ zoubky a byla mrzutá. Však jí také maminka-Helenka ovázala tvářičku kapesníkem.

Gumka pozorovala černého psíka. Očichával keře a lavičky a pomalu se přibližoval. Bylo to alespoň něco zajímavého.

Ale počkat! Ten čoklík si už moc dovoluje. Opřel se předními packami o sedadlo a začal gumku drze očichávat. Na takové důvěrnosti neměla náladu. Odtáhla se od něj, ale on byl čím dál tím dovolenější. Pokoušel se jí dokonce okusovat nožičku. To už bylo přece jen moc. Kopla ho do studeného nosu. Její gumová nožka byla ale měkká a psíka to ani trošku nebolelo. Myslel si dokonce, že si s ním chce hrát, popadl ji do zubů a pelášil s ní po parku.

Takové žerty se už gumce vůbec nelíbily. Zapomněla v té chvíli i co smí a co nesmí a volala o pomoc. Leč její hlásek byl slabý a nikdo ji neslyšel.

Pes se dopálil, že nemá pro hru s ním pochopení a upaloval s ní do polí. Zatáhl ji do staré opuštěné kůlny, plné harampádí. Přidržel ji špinavými prackami a začal ohryzávat.

„Nastal můj konec.“ pomyslela si panenka a odevzdaně zavřela oči. Pod psími zuby zapraskaly roztržené šatičky.

Tu se mezi dveřmi ozval cizí hlas: „Co děláš, Alíku? Pod' honem, mám prima typ. Vyšpehoval jsem, kam zahrabal Punt'á od sousedů šunkovou kost.“ Bylo to proneseno psí řečí, ale hračky, jak známo, jazyk zvířat ovládají a tak tomu gumka rozuměla.

Alíkovi chvíli trvalo, než si ve své nepřilíš chytré hlavě zprávu srovnal, ale pak mu to došlo. Nadšením štěkl, vyskočil, nechal gumku gumkou, zavrtěl ocasem a byl ten tam.

Gumka si oddechla, ale jen trochu. Vždyť ten nenechavý Alík se může každou chvíli vrátit. Posadila se a rozhlédla. Kůlna zůstala otevřená. Jak tomu také mohlo být jinak, když tu dveře už dávno nebyly. Vítr je vyvrátil a kluci si z nich udělali ohníček. Panenka rychle slézala z hromady rozdrbaných matrací, na které ji pes zatáhl a námahou vzdychala.

„Kdo to vzdychá? Není tu někdo, kdo by mně mohl pomoci?“ ozvalo se z kouta a hlas připadal gumce povědomý.

„To jsem já,“ řekla, jako kdyby takové stručné sdělení muselo každému stačit. Hlásku v koutě však nestačilo a dožadoval se podrobnější informace:

„Kdo je to »já«, pěkně prosím, že jsem tak smělý?“

„Přece gumka.“

„Jak jste se zde ráčila octnout, slečno gumko?“

„Zatáhl mne sem proti mé vůli strašný Alík. Teď odběhl s druhou psí příšerou ukrást nějakému Punt'ovi kost. Každou chvíli se může vrátit.“

„Och, slečno gumko, nemůžete mi podat ruku? Mne sem také přivlekl ten zlý Alík. Ještě mně pustil z pusy tak nešťastně, že jsem zapadl hlavou dolů do staré boty a nemohu ani sem, ani tam.“

„S největší radostí vám pomohu. Mějte jen okamžik strpení!“

Gumka přelézala krabice od cukru, nožky jí klouzaly po rozsypaném vápně. V koutě spatřila děravou gumovou holinku, zaklíněnou mezi rezavou drátěnku a předpotopní noční stůl s ulomenými dvířky. Z holinky vyčnívaly červené kalhoty a na nich namalovaná zlatá šavle.

Gumka nebyla vzrušením mocná slova. Vyskočila na noční stůl, uchopila oběma ručkama nohy v červených kalhotách a táhla a táhla co měla sil a ještě trochu víc. Vynořil se modrý kabátek a před gumkou stanul v plné kráse - jen trochu zaprášený - její vojáček z hračkářství.

Dívali se na sebe překvapeně, oba žasli, ale byli šťastní přešťastní. Jeden i druhý měl na jazyku spoustu otázek, ale teď nebyl čas na dlouhé řeči. Popadli se za ruce a utíkali.

Zastavili se až pod šípkovým keřem. Trnité větvičky jim slibovaly ochranu. Kdyby se za nimi psi pustili, do trní by se jim nechtělo. Gumka a vojáček se posadili do trávy a vyprávěli si a vyprávěli.

Zatím co ti dva seděli pod keřem, Petruška ve svém pokojíku usínala s pláčem. Když se s Helenkou vrátily ke kočárkům, gumka nebyla k nalezení. Všechno hledání bylo marné.

„Vidíš, nemáš nechávat hračky pohozené. Někdo ti ji sebral a máš po gumce.“ řekla přísně babička.

Hračky v pokojíčku poslouchaly a byly smutné. Čekaly, až babička s dědou odejdou a Petruška usne a zahájily poradu.

Dlouho netrvala.

„Nezbývá, než jít gumku hledat,“ prohlásil Pinoccio. Protože měl nejdelší nos, všichni uznávali, že má jistě také nejvíc fištronu, čili že je nejchytřejší. Tiše pootevřeli dveře a dlouhý průvod hraček se jako noční přízrak duchů ubíral dolů po schodech a domovními dveřmi na ulici.

Plyšový kocour se ujal velení. Byl největší. Rozdělil hračky do několika skupin a vydaly se pátrat všemi směry. Měsíc a hvězdy jim svítily na cestu. Větší panáčky a panenky šly vpředu a malé za nimi ujížděly v autíčku, na vozíku, na koni a na slonu.

Neocenitelnou úlohu hrál gumový pes Pluto. Měl výborný čich. Našel lavičku, na které si Pet'a s Helenkou odpoledne hrály a odtud se neomylně pustil po stopě. Za

ním pospíchal plyšový kocour a všechny ostatní hračky.

Ve stříbrném svitu měsíce uviděli tmavou siluetu kůlny. Ozbrojili se klacíky, natrhali si bělotrn kulatohlavý a připravili se na tuhý boj.

Bouda byla prázdná. Psi byli na nočním lupu, nebo je jejich páni doma uvázali. Pluto zavětril a vedl výpravu dál.

Nemusím vás přesvědčovat, jak radostné shledání na ně čekalo pod šípkovým keřem. Gumka a vojáček spali s hlavičkami na polštářku mechu. Probudil je veselý hlahol. Než se jak se patří probrali a protřeli si oči, už byli v náručí neohrabaného, ale moc hodného kocoura, zlatovlásky a všech hraček, kterých čekala na objímání dlouhá řada.

Cestou domů vyprávěl vojáček své zážitky. Nepořádný kluk ho zapomněl na pískovišti. Dva dny a dvě noci tam ležel v dešti a nepohodě. Pak ho našel toulavý pes a zavlekl do kůlny.

Vojáček už se nechtěl k nepořádnému klukovi vrátit. Prosil Petiny hračky, aby mohl zůstat s nimi. Gumka se také velice přimlouvala. Nebylo to ale třeba. Ani ježibaba z loutkového divadla neměla námitek.

Když se ráno Peťa probudila, nevycházela z údivu. Jak se v krabici s hračkami objevila gumka, kterou už oplakala? Ještě víc ji udivil vojáček. Zaboha si nemohla vzpomenout, kdy a od koho ho dostala. Maminky se raději neptala, aby se jí nesmála a neříkala: Skleróza, skleróza. Z vojáčka měla o to větší radost když viděla, jak se hodí ke gumce a jak jim to spolu sluší.

Gumce bylo ale Petrušky přece jen líto když viděla, jak jí to zmizení a tajemné objevení hraček vrtá hlavou. Počkala, až Peťka usne a pak jí celý příběh do ouška pošeptala.

Když se Peťka probudila, myslela že se jí to zdálo. Byl to hezký sen a ráno ho rodičům a babičce s dědou vyprávěla. Děda to za dobré paměti zapsal a tak se to dobrodružství gumové panenky dovídáte i vy.

Mraveneček a vlaštovka na pustém hradě

Vylezl mraveneček na kopeček, rozhlédl se po kraji a smutně si povzdechl.

„Proč vzdycháš, mravenečku?“ zeptala se vlaštovka, která právě letěla kolem.

„Vidím hrad na obzoru. Tak rád bych se tam podíval, ale cožpak já mohu? Mám krátké nožky a ani za celý život bych tam nedošel.“

„Snadná pomoc. Sedni si na mne a donesu tě tam. To je pro mne hračka.“

„Nespadnu? Nejsem na výšky zvyklý. My mravenci létáme jen krátký čas po narození a potom nám křídla upadnou a už běháme jen nízko nizoučko při samé zemi. O takových výškách, v jakých se vznášíš ty se nám ani nezdá.“

„Nic se neboj. Sedni si mi na záda, zavrtej se do peří aby na tebe nefoukalo a pevně se drž.“

Mraveneček poslechl. Mezi peříčky se mu sedělo měkce. Vlaštovka se s ním vznesla do výše, zakroužila a namířila si to rovnou k hradu. Mraveneček vystrčil opatrně hlavu a podíval se dolů. Uviděl pole, louky, les, domky s červenou střechou, děti, psi a kravky na pastvě, všechno maličké jak hračky. Lidé byli jako mravenci a opravdové mravence s takové výšky vůbec vidět nebylo.

Než se nadál, byli na místě. Vlaštovka obletěla jednou, dvakrát hradní věž, kamenný palác s propadlou střechou a hladce přistála na travnatém nádvoří.

„Prohlédli jsme si to a letíme domů,“ spěchala.

„Proč tak honem?“ divil se mraveneček. „Kdypak já se sem zase dostanu?“

„Cožpak ty nevíš, že tady straší?“ udivila se zase vlaštovka.

„To nevím,“ zarazil se mraveneček.

„Nu ano. Mám hnízdo nad zápražím chalupy a vyslechnu leccos, co si lidé povídají. Tady nad hradem je prý každou noc veliká záře a ozývá se odtud strašný rámus. Ráno je všechno netknuté. Na stromech, na keřích, ba ani v trávě není po ohni stopy. Jsou to nějaká zlá kouzla a čáry. Nikdo se z večera a tím spíš v noci na hrad neodváží. Jak se slunko pochýlí k západu a na nebi se objeví první hvězdička, každý upaluje, aby byl od hradu co nejdál. A teď už pojd'. Vidíš, že se připozdívá. Vychází měsíc a je nejvyšší čas, abychom vzali nohy na ramena.“

V mravenečkovi se probudila zvědavost. Teď teprve se mu domů nechtělo. Začal žebrotit: „Víš co? Schováme se a uvidíme, co se tu v noci děje. Co se nám může stát? Jsme malí a nikdo si nás nevšimne.“

Vlaštovka nechtěla o něčem takovém ani slyšet.

„Mám v hnízdě čtyři malá písklátka a nechci, aby z nich byli sirotci. Když tu chceš mermomocí zůstat tak si zůstaň, ale já letím pryč. Ráno se pro tebe vrátím.“

Mraveneček byl odvážný, pokud tam byla vlaštovka s ním, ale když zůstal sám, začal mu běhat mráz po mravenčích zádech. Ale co si nadrobil, to měl. Zalezl do

hluboké škvíry mezi kameny v hradní stěně a samým strachem za chvíli usnul.

Probudil ho hluk. Opatrně vyhlédl z úkrytu a co spatřil? Na nádvoří plál oheň a celá zřícenina byla osvětlená jako ve dne. Plameny šlehalý z široké díry mezi kameny a odtud vyskakovali - čerti. Jeden byl ošklivější a špinavější než druhý. Nejoválnější a nejrozdrbanější měl rezavou plechovou korunu na hlavě. Nebylo pochyb, že je to sám pekelný panovník a vládce všeho zlého - Lucifer.

Vyrojilo se těch černých a nazrých uličníků na dva tucty. Jeden přes druhého se hrnuli rovnou do hradního paláce. Mraveneček se lekl, že běží k němu a rychle se přitiskl hlouběji do škvíry. Ale čerti měli jiné starosti, než prohledávat dírky ve zdi. Jeden z nich zapíchl vidle mezi kameny travou prorostlé dlažby, zapáchil a v té chvíli se země rozestoupila. Z otvoru se rozlila záře zlatých a duhových barev. Mravenečka na chvíli skoro oslepila.

Když si promnul oči a drobátko se z úkrytu vyklonil, úžasem nechal mravenčí pusinku otevřenou. V podlaze paláce zel otvor do prostorného sklepení, plného nejvzácnějších pokladů. Mísy a poháry byly plné diamantů a smaragdů, safírů a perel. Ležely zde kupy diadémů, náhrdelníků, prstenů, vzácných zbraní a štítů, zlatých a stříbrných křesel. Z truhlic přetékalý řetězy posázené drahokamy, umělecky kované drahocenné pásy. Na hromadách ležely přilbice, pancíře, koňské postroje, bohatá sedla. V koutech stály vzácným dřevem vykládané a stříbrem a zlatem kované kočáry. Mravenečka z té nádhery až oči bolely.

Čerti se pustili do divokého tance. Křepčili okolo díry v dlažbě, metali kozelce, skákali po hlavě do hromady pokladů jako žáby do tůně, vyhazovali plné vidle klenotů. Váleli se ve zlatě, ovazovali si chlupaté boky brokátovými suknicemi, potýkali se šavlemi, které zářily nejdražšími kameny, nasazovali si královské koruny, házeli si ohromnými achátovými, malachitovými a alabastrovými vázami jako míčem a kopali do nich zablácenými kopyty. Prali se o nejkrásnější kousky, kousali se, škrábali, kopali, trkali do sebe jako berani a vzápětí nejdražší věci odhazovali mezi lebedu a kopřivy. Počínali si jako smyslů zbavení.

Uprostřed největšího dovádění, tancování, hopsání, strkání a trkání zamečel Lucifer jako kozel: „Ne-e-ezapome-e-eňte, že nejvzácnější poklad a úlovek máme v hradní vě-e-eži.“

Na to propukl pravý čertovský jásos a pekelníci vyváděli, pokud to bylo možné ještě větší skopičiny než před tím.

Říkává se, že čeho je moc, toho je příliš. Mraveneček zpočátku nad tím čertovským řáděním strachy trnul, ale když to trvalo dlouho, začal se nudit. Nejprve párkrát zívl a pak na něho přicházela ze samého ohlušujícího rámusu dřímota.

V tom zakokřhal ve vesnici pod hradem kohout. Do čertů jako když střelí. O překot naházeli všechnu nádheru do jámy. Nejumouněnější pekelník dupl kopytem a země se nad pokladem zavřela. Jeden čert za druhým udělal na nádvoří šipku po hlavě do otevřených plamenů a i zde v příští chvíli jako by díra v zemi

nikdy nebyla. Nastalo v okamžení takové ticho, že se z toho mravenečka až ouška rozbolela. Jen v korunách borovic šuměl ranní větřík.

Mraveneček si načechral mech pod hlavou a konečně se mohl v klidu vyspat.

Probudilo ho úzkostlivé švitoření. To ho vlašťovka hledala a už měla strach, že se ztratil.

Kuk - udělal na ni a vystrčil tykadýlko z úkrytu.

„Ty uličníku. Já tady o tebe strachy trnu a ty jsi samá legrace. Tak vyprávěj, co se v noci dělo. Už se nemohu dočkat,“ šveholila vesele vlašťovka, když viděla kamaráda živého a zdravého.

Mraveneček vyprávěl a jak to mají všichni maličcí tvorové ve zvyku, trochu si přidal. Hlavně několikrát opakoval, že se ani drobátko nebál a že kdyby byli čerti sami neutekli, zrovna se chystal, že se do nich pustí a vyžene je.

Vlašťovka poslouchala. O jeho vychloubání si myslela své, ale nepřela se s ním. Když domluvil, zeptala se na to nejdůležitější:

„Co to mělo znamenat, že mají nejcennější poklad ve věži?“

„To nevím, to neříkali. Asi tam mají nějakou královskou korunu, nebo něco takového. Co jiného by to mohlo být? Však se tam můžeme podívat.“ Mraveneček byl plný srdnatosti, vlašťovka byla opatrnější, ale pomyslela si: čerti jsou pryč, je bílý den a co se nám může zlého přihodit? A šli. Vlastně letěli.

Vznesli se nad pevnostní hradby a přistáli v okénku věže. Stála na skále nad korunami smrků a jedlí. Vyhlížela temně a podmračeně. Nezapřela, že v ní bývalo vězení a hladomorna.

Mříže v okénku nebyly pro naše malé přátele žádnou překážkou. Prohlíželi si špatně osvětlenou kruhovou místnost a uviděli na kamenné podlaze masivní, železem okované padací dveře. Zpod nich se ozývaly slabé vzlyky.

Vlašťovka a mraveneček se zaposlouchali a opravdu, nemýlili se, někdo tam dole plakal. Vypadalo to jako hlásek děvčátka.

Vlašťovka se pokusila padací dveře zobáčkem pootevřít, ale kdepak. Byly příliš těžké. Silný muž by s nimi sotvapohnul. Kromě toho na nich visel ocelový zámek. Co teď?

„Počkej, podívám se tam.“ prohlásil statečný mraveneček. Div že samou rozhodností vlašťovku neodstrčil a vlezl do štěrbiny mezi prkny.

V první chvíli neviděl ve tmě nic. Když si na příšeří trochu zvykl, spatřil, že se ocitl ve sklepení, vytesaném do skály. Bylo tam chladno, až ho zamrazilo. V koutě se něco běhalo. Dvěma, třemi skulinami v padacích dveřích pronikala shora špetka světla. Za chvíli rozeznával, že to bílé jsou šaty a v šatech děvčátko. Sedělo na vlhké hliněné podlaze a ramínka se mu otřásala pláčem.

„Neplač,“ oslovil ji mraveneček, „dovedeme tě k mamince a k tatínkovi.“

Dívěnka polkla poslední vzlyk a udiveně se rozhlížela.

„Kde jsi, já tě nevidím.“

„Tady jsem, nad tebou, pod škvírou v padacích dveřích.“

„Ty jsi neviditelný?“

„Ne, neviditelný nejsem, ale nejsem moc veliký. A jsem černý, takže je mne potmě špatně vidět.“

„Černý? To jsi čert? Jeden z mých trýznitelů? Přišel jsi se mi vysmívat?“
A holčička už se pouštěla znovu do pláče.

„Počkej, nebreč. Jakýpak já jsem čert. Jen maminka mi tak někdy říká, když zlobím. Nemám ale ani rohy ani kopyta, ani dlouhý červený jazyk. A hlavně nejsem takový zlý jako čerti. Jsem mraveneček.“

Z toho sdělení nemělo děvčátko vůbec žádnou radost. Zklamaným hláskem opakovala: „Mraveneček? A já bláhová jsem už měla radost, že mne vysvobodíš.“

„Vysvobodím, neboj se. Jen mi pověz, komu mám dát zprávu, kde jsi uvězněná. Přivedu pomoc.“

„Koho ty bys mohl přivést. Než bys dořápal za tatínkem na královský zámek, trvalo by to roky a ze mne by už byla stará babička. Pokud bych tu samým trápením neumřela. Kdo ví, co se mnou ti rohatí za den, za dva udělají.“

„Nejsem tu sám. Čeká mne kamarádka, vlaštovka. V hlavním městě jsme, než si utřeš poslední slzu. Jen mi dej nějaké znamení, aby mi tatínek král uvěřil, že nesu zprávu od tebe.“

Princeznička ochotně sňala prstýnek s červeným kamínkem. Mraveneček seběhl dolů po stěně a pokusil se prstýnek zvednout. Ale marná snaha. Jen se pod ním prohnul, div se nepolámal. A stejně - jak by ho protáhli uzounkou štěrbinkou mezi prkny? Našli řešení. Princeznička si vytrhla pár zlatých vlasů a svázala je nitkou ze sukénky. To už mraveneček unesl a mezi prkny provlékl.

Ani nemusel vlaštovce vysvětlovat, co je třeba udělat. Poslouchala s ouškem na padacích dveřích a celý rozhovor slyšela. Mraveneček vklouzl do vlaštovčina peří a už se vznášeli pod modrou oblohou. Opatrně se vyhnuli luňákovi, který kroužil nad lesy a vyhlížel kořist. Prolétli údolím potoka a dostali se k řece. Ta je bezpečně dovedla až do hlavního města. Letěli rychleji, než plynula voda a už byli nad zlatými báněmi zámku. Na cimbuří přecházely stráže, ale vlaštovky si ani nevšimly.

Vlétla otevřeným oknem přímo do královských komnat. Bylo tu mnoho nádhery, ale na prohlížení nebyl čas. Proplétala se mezi křišťálovými lustry a sametovými závěsy z pokoje do pokoje.

Král seděl smutně v křesle, hlavu opřenou v dlaních.

„Pane králi, nezoufej, neseme ti dobrou zprávu!“ zavolal mraveneček zvonivým hláskem a vlaštovička k tomu zatrylkovala.

Král zdvihl překvapeně hlavu a rozhlížel se. Kdo ho to v prázdné místnosti oslovil?

„To jsme my, vlaštovička a já, mraveneček. Našli jsme tvou ztracenou princeznu. Čerti ji trápí na pustém hradě v lesích. Podívej se, tady jsou její vlásky

a nitka z bílých krajkových šatů.“

Krále nebylo třeba dlouho přesvědčovat. Ani se nedivil, že malý mravenec mluví lidským hlasem. Věděl, že je králem z pohádky a byl na leccos zvyklý. Zatleskal, seběhli se sloužící a než bys napočítal třikrát do sta, vyrazila ze zámecké brány tryskem skupina jezdců. Nad nimi poletovala vlaštovka a na červené semišové králově rukavici se pevně držel malý mravenec. To byli dva nejdůležitější členové družiny. Ukazovali výpravě cestu.

Než se měsíc vyhoupl nad hraniční hory, byli na místě. Těžko se dá vypsát šťastné shledání tatínka s dcerou. Král nekrál a princezna neprincezna, táta je vždycky táta a holčičky jsou tak trochu (nebo kapánek víc) tatínkovi mazánci.

Shledáním historka neskončila. Zbrojnoši odvedli koně do podhradí a poschovávali se v sutinách paláce a mezi černým bezem. Nadešla noc. Na nádvoří se otevřela zem a vyskákala banda umouněnců. To jste měli vidět ten výprask! Z čertů jen chlupy lítaly. Než se vzpamatovali a naskákali horempádem zpátky do plamenů, dostali jich nepočítaných. Zem za sebou přirazili tak rychle, že to posledního rarachovi přiskříplo oháňku. Jeden z rytířů si ji odsekl na památku. Nosil ji pak připnutou na přilbě. Král mu ji udělil jako dědičný znak do rodového erbu.

Čerti si ten výprask tak dobře pamatovali, že o nich od té doby nikdo po celé zemi ani neslyšel. Jen v pohádkách.

Vzácný poklad v hradním paláci nechal král vykopat. Protože byl panovník spravedlivý, vrátil klenoty těm, komu je čerti ukradli. Za několik drahocenných předmětů, o něž se nikdo nehlásil dal postavit pěkný dům se zahradou pro děti, které neměly maminku a tatínka, ani babičku a dědečka, kteří by se o ně starali.

Nejbohatší odměnu nabídl mravenečkovi a vlaštovičce. Mohli si vybrat, co si budou přát. Ujistil je, že splní každé jejich přání, že jim dá s největší radostí všecko všecičko, co si jen vzpomenou.

A oč myslíte, že si řekli?

O nic. Docela nic nechtěli. Král jim nabízel několikaposchod'ový dort se šlehačkou, jezírko nejlahodnější jahodové šťávy, hrad z čokolády, několik vozů bonbonů. Ne, nechtěli. Poděkovali. Odmítli tři pokoje panenek, které samy chodí a mluví, pohádkové knížky, které se samy čtou nahlas, pastelky, které samy malují, na co se jen podíváš.

Nechtěli zkrátka nic. Vůbec nic. Měli radost, že pomohli hodným lidem a to pro ně byla největší odměna.

Král se jim však přece odvděčil a věru královsky. Na všech lesních cestách nechal vyvěsit oznámení a ve všech městech vyhlásit, aby lidé chránili mraveniště a vážili si mravenců, neboť to jsou velice užiteční tvorové. A vlaštovky si mohou od té doby stavět po celém království hnízda nad prahem všech lidských obydlí a každý ušlechtilý člověk je má rád.

O královně Tamaře

Na strmém skalisku čněl kamenný hrad a pod ním leželo bohaté město. Protínala je dravá řeka, nesoucí kalné vody z horských sněhů a ledovců.

V zemi vládl starý král. Žena mu před lety zemřela a zanechala mu jedinou dceru. Litoval, že nemá syna, kterému by předal žezlo, až se jeho dny naplní. Vychovával proto alespoň princeznu Tamaru jako chlapce.

Jezdila výborně na koni v mužském sedle i bez sedla. Její šipka, vypuštěná z kuše zasáhla orla vysoko pod oblaky. Šplhala po skalách, neváhala přeplavat divoký proud. Po večerech seděla s otcem u krbu a četla mu z letitých knih, plných moudrosti.

Království žilo v míru a pokoji. To až do dne, kdy vzplály strážní ohně na hraničních horách. Jejich dým ohlašoval, že se průsmyky valí pohroma. Nepřátelská vojska plenila a pálila města a vesnice. Odvlékala muže, ženy i děti do otroctví. Běda tomu, kdo se jim postavil. Nešetřila starce ani stařeny. V jejich stopách zůstávala krev, popel a slzy.

Strašná zvěst letěla po celé zemi. Zástupy rytířů, ozbrojenců i prostých lidí spěchaly do hlavního města. Pastýři zanechávali stáda ženám a dětem, rybáři opouštěli sítě na břehu jezer a řek, rolníci odcházeli z nedooraných polí. Brzy jich stanuly nepřehledné řady před bránou hradu. Lidé byli odhodlaní svést s uchvatiteli zápas na život a na smrt.

Starý král seděl v kamenné síni a svíral hlavu v dlaních. Bojové oddíly před hradem na něho čekaly. Jeho místo bylo v jejich čele. Jak mohl vystoupit na koně a zdvihnout meč? Jeho síly byly jako pára nad řekou. Stěží se dokázal bez cizí pomoci zdvihnout z křesla.

Stanula před ním Tamara.

„Otče, povedu vojska místo tebe.“

„Děvče, jak bys mohla? Cožpak to je úloha pro ženu a ještě k tomu dítě?“

„Chválíš mne, že jezdím a šermuji lépe než zbrojnoš.“

„Pusť tu pošetilost z hlavy. Cožpak by lidé přijali takového vojevůdce?“

„Pod pancířem brnění a za spuštěným hledím se záměna nepozná.“

„Nemohu klamat lidi a postavit jim do čela nedospělé děvče.“

„Co zbývá? Každou hodinu strádají tisíce. Nepřítele musíme zastavit.“

„Válka není lov se sokolem. Jak bych tě mohl poslat do takového pekla?“

Dlouho se král bránil. Nejprve nechtěl o něčem takovém ani slyšet. Pak váhal a kolísal. Nakonec seděl se svěšenou hlavou a marně hledal jiné východisko. Nešlo ani tak o královu válečnickou sílu, o jeho vojevůdcovskou zkušenost. Byl symbolem, korouhví, bez níž hrozila zástupům ztráta sebedůvěry.

S těžkým srdcem sňal se stěny meč.

„Nikdy jsem ti tajemství nesvěřil. Není to obyčejná zbraň. Po kom se

rozmáchneš, tomu hlava spadne. Přechází v našem rodu z pokolení do pokolení. Slib, že ho nikdy nezvedneš pro nespravedlivou věc, v dobytčím válce, k šíření moci a útisku lidí. Kdyby ses jednou jedinkrát něčeho takového dopustila, meč by navždycky kouzelnou moc ztratil.“

Tamara slavnostně slíbila, meč si připjala a s otcem se políbili.

V rytířské zbroji vyjela před bránu. Dav se podivil, jak pevně se drží starý král v sedle. Přivítal ho s radostí.

Příští den ráno vyšlo slunce nad horský hřeben. Údolím se valila lavina nepřátelských vojsk směrem k hlavnímu městu. Jeho přední hlídky se vracely s překvapivou zvěstí. Údolí bylo od jednoho boku po druhý přehrazeno šiky obránců. V čele seděl rytíř na bílém koni. Král? Všichni se domnívali, že je to on. I obránci, které vedl a tím spíš útočníci.

Před řady nepřátelských vojsk vyjel na černém hřebci vládce sousední země. Byl v rozkvětu sil a dmul se pýchou. Domníval se, že na bělouši proti němu sedí slabý stařec. Nadutým gestem vyzval soka na souboj. Boj muže proti muži měl předcházet bitvě tisícíhlavých armád.

„Počkej.“ Tamara zdvihla paži.

Mladý král se zpupně rozesmál. „Bojíš se? Chceš vyjednávat? Chceš se vzdát bez boje?“

„Budeme zápasit, ale pod jednou podmínkou.“

Tamara se snažila mluvit hlubokým hlasem, ale příliš se jí to nedařilo. Naštěstí přílba sahající přes ústa hlas měnila.

„Jakoupak máš podmínku? Chceš, aby se někdo z rytířů postavil místo tebe? Bojíš se utkat stejnými zbraněmi? Chceš zůstat na koni a já se mám proti tobě postavit pěšky? Máme se slitovat nad někým z tvých blízkých, až vstoupíme do hlavního města?“

„Ať náš souboj rozhodne bitvu. Necht' už se víc neprolévá krev. Když zvítězíš, jsi pánem země a u nohou ti budou ležet klíče od hlavního města. Když budeš poražen, tvé armády odejdou nejkratší cestou z naší vlasti. Nechají tu všechno, co naloupily a vrátí svobodu lidem, které zotročily.“

Protivník zaváhal. Co jej překvapilo? Byla to odvaha soupeře? Když se rozhodl k dobytčím výpravě, počítal se starým, nemohoucím panovníkem, a teď se setkává se zmužilostí. Překvapila ho snazší cesta k triumfu, než čekal? Několika ranami vyřídí starce a celá bohatá země bude jeho. Nebo ho zmátl podivný hlas, který zněl chvílemi dutě a pak zase až s dětskou jasností?

Zarazil se jen na okamžik. Velkoryse se rozmáchl železnou rukavicí. „Budiž podle tvého.“

Oba jezdci vyrazili proti sobě. Řady válečníků se ještě ani nesoustředily na vzácnou podívanou, pokládaly první rozjezd spíše za předehru - a bylo po boji. Nepřátelský král se válel bez hlavy pod kopyty černého hřebce.

Útočníci pochopili, že je bitva ztracena. Zmocnila se jich panika. Ústup se proměnil v útěk. Ani jim nebylo třeba připomínat, že za sebou mají zanechat, co naloupili.

Tamara se slavně v čele vojsk vracela do sídelního města. Před branami stanuli překvapením. S hradu visely černé prapory.

Proč? Přinesl snad někdo falešnou zprávu, že bitva skončila porážkou? Městem šlo jedněmi ústy: Král zemřel.

Co je to za nesmysl? Jak mohl zemřít, když právě přijíždí za jáсотu vítězného vojska?

Tamara v hlubokém smutku sňala přilbu. Po pancíři se rozlila záplava černých vlasů. Dívčí ramena se otřásala pláčem. Dav zahučel údivem.

V příštích dnech prožívali lidé ve městě a v celém království rozporné pocity. Radost z vítězství, smutek nad smrtí panovníka a hoře ze spouště, kterou po sobě nechal nepřítel všude, kudy prošel. S vděčností hodnotili statečný čin princezny. Během celého tažení se osvědčila nejen jako odvážný, ale také jako moudrý člověk.

„Zvolme Tamaru královnou,“ volaly průvody, které procházely městem. „Ať žije královna Tamara.“

Děvče chvílemi nevědělo, zda jí kanou po tvářích slzy lítosti nad smrtí tatínka, nebo radosti, že ji lidé mají tak rádi.

Na přání většiny se ujala vlády. Její mládí nebylo na překážku, aby panovala úspěšně. Ani nejvzdělanější a nejzkušenější mocnár nemůže rozumět všemu. Obklopila se moudrými rádci. Netrpěla okolo sebe pochlebníky, patolízaly a kariéristy. Myslela především na prospěch lidí a teprve potom na sebe. Země prospívala.

To však nedalo klidně spát sousednímu vladaři. Nemohl zapomenout na potupnou smrt otce. Kdykoli mu vytanula na mysli, skřípal zuby zlobou. Prahл po pomstě. Pokládal za nesmírnou pohanu, že jeho otec, proslulý vítěz turnajů i válečných dobrodružství, skončil před zraky armády rukou děvčete.

Sotva se usadil na trůně, začal chystat odvetu. Chtěl mít vítězství jisté a nešetřil lidmi ani penězi. Měsíc od měsíce rostly síly pěšáků i opancéřovaného jezdeckva. Z kostelních věží nechal strhnou zvony a z drahého bronzu lít děla. Rostla armáda, která neměla obdoby.

Na jaře se zazelenaly v Tamařině království horské stráně. V lesích rozkvetly petrklíče a u potoků blatouchy. Na pastvinách zabečela tenkým hláskem čerstvě narozená jehňátka. V té době na hraničních horách opět vzplály zlověstné ohně. Do země znovu vtrhl nepřítel, tentokrát se znásobenou silou i neurvalostí

Tamara už nemusela nikoho přemlouvat, aby jí bylo dovoleno postavit se do čela obránců. Neskrývala tvář za spuštěným hledím přilby. Lidé k ní měli důvěru jako k rozumné panovnici a zdatnému vojevůdci.

I tentokrát chtěla zabránit zbytečnému krveprolití. Věděla, že v armádě

nepřítele je mnoho vojáků nedobrovolně. Nedychtili po plenění a vraždách, ale byli přinuceni pány, šlechtou a králem.

Když obě armády proti sobě stanuly na travnatém návrší mezi lesy, vyzvala Tamara nepřátelského krále na souboj. Toho však nebylo vidět. Byl příliš zbabělý. Schoval se za železnou jízdu, za naježený les halaparten, za jícny bronzových moždířů.

„Kupředu, nečekejte na nic, bijte je!“ křičel král se zaječím srdcem až modral a hlas mu přeskakoval. „Trubači trubte k útoku. Bubeníci bubnujte. Děla salvou pal!“

Tamara pochopila, že není zbytí. Rozmáchla se a kouzelný meč porážel nepřítele jak kosa lán obilí. Nepomohly štíty, ocelová brnění, ani masivní kanony, pod které vyděšení kanonýři zalézali. Ve chvíli bezhlavě prchalo, co z nepřátelského vojska zbylo. V trávě a v loužích se válely rytířské přilby s volavčím peřím, meče se zlatou rukojetí, vyšívané praporce z brokátu.

Král utíkal první. Před chvílí se schovával, ale teď ujížděl v čele trosek své armády. Jeho hřebec s červenou čabrákou nebyl k dostižení.

Tak skončila druhá nepřátelská válečná výprava do Tamařina království.

Konečně bude klid, říkali lidé a vraceli se ke své práci. Tamara pověsila meč na jeho staré místo na zdi a doufala, že už ho nikdy nebude muset sejmut. Všichni si oddechli.

Nikoli však nepřátelský král. Novou válku si nepřál, věděl, že by nedopadla o nic lépe, než dvě poslední. Jeho touha po pomstě však nebyla o to menší. Rostla do obludných rozměrů. Dnem i nocí se mu rojily v hlavě fantastické plány, jak Tamaru zničit.

Zavolal do tajného kabinetu nejoddanější nohsledy a několik dní se s nimi radil. Byli to darebáci, kteří si co do špatnosti s králem nezadali. Výsledek jednání podle toho vypadal. Král kumpánům slíbil, že když se dohodnutý záměr podaří, čeká každého z nich pohádková odměna. Oči jim svítily chtivostí, když v hlubokém předklonu pozpátku opouštěli komnatu.

Hranice Tamařina království byly pečlivě střeženy. Záseky v průsmycích hlídali ozbrojení jezdcí. Pomezními lesy a planinami procházely hlídky.

U hraniční stráže zastavila karavana kupců z dalekých zemí. Velbloudi a koně byli obtíženi vzácným zbožím. Nesli koberce, látky, tepané nádoby, šperky, drahé jižní koření a vzácná vína. Muži byli oblečeni v cizokrajné suknice a hedvábné pláště. Na hlavách měli turbany se zlatými ozdobami a na nohou jezdecké boty z nejjemnější kůže se zdviženými špičkami.

Vojáci se vyptali na cíl jejich putování a doporučili jim nejvýhodnější cesty.

Obchodníci neměli zájem prodávat v menších městech ani v podhradí tvrzí. Šli s krátkými zastávkami rovnou do hlavního města. Teprve tam sňali ze soumarů objemné balíky, rozvázali provazy a vyložili na tržišti pod hradem takovou nádheru,

že oči přecházely.

Na kobercích jasných barev byli vetkáni roztodivní ptáci s bájnými draky, do bohatě členěných ratolestí byly vpleteny nevídané květy. Muži obdivovali sedla z šarlatové kůže, pobitá zlatým a stříbrným kováním. Ženy prohlížely drahé látky, perlové diadémy, zlaté prsteny, náušnice, náramky a náhrdelníky s brilianty, rubíny, safíry a smaragdy. Děti se nemohly odtrhnout od figurek z černého ebenu, vonného santalu a bělostné slonoviny.

Celé město proudilo na tržiště. Kdo neměl peníze aby kupoval, alespoň potěšil oči.

Zpráva o cizích kupcích došla ke královně..Přála si vidět ukázkou vzácného zboží.

Než by sokol třikrát obletěl městské hradby spěchali vousatí obchodníci s obtíženými velbloudy do hradního nádvoří. Sloužící pomáhali odnášet plné náruče do paláce.

Tamara se s kupci pozdravila, ukázky si prohlédla, pochválila a pár věcí si vybrala. Mezi jiným překrásný gobelín s obrazem lovce, zápasícího se lvem. Návštěvníky pohostila a rozloučila se s nimi.

Nikdo si nepovšiml, že jich odcházelo z hradu o jednoho méně. Ukryl se v královnině komnatě za závěsem.

Nastala noc. Vetřelec se vkradl do Tamařiny ložnice a přiložil jí k obličejí šátek, napuštěný omamnou látkou. Upadla do bezvědomí. Otevřel okno a dal smluvené znamení. Zavázal bezvládné tělo do gobelínu s lovcem a se lvem a spustil je na hedvábné šňůře k patě strmé hradní a skalní stěny. Opustil komnatu stejnou cestou.

Strážě u městské brány se podivily, když uprostřed noci vyjížděla skupina královniných zbrojnošů. Vykázali se písemným glejtem. Strážní je politovali, že musí místo spánku harcovat do horoucích pekel. Nevěnovali zvláštní pozornost těžkému předmětu na jednom z volných koní.

Poplach na hradě a ve městě nastal teprve ráno. Sloužící dlouho čekali, kdy vyjde královna z ložnice. Komorná několikrát jemně tūkala na dveře, ale nedostala odpověď.

Na tržišti se lidé marně dohadovali, kdy konečně kupci vyloží zboží a zahájí prodej. Stany byly bez života, jen velbloudi, přivázaní k břevnu přežvykovali.

Malý všetečný kluk si první povšiml tenké šňůry, visící podél skalní stěny z otevřeného okna hradního paláce. Když vyšlo najevo zmizení královny a také kupců z tržnice, šňůra napovídala souvislost. Únosci zanechali na místě všechnu zlatou a briliantovou nádheru. Prchali s pokladem nesrovnatelně cennějším.

Nebylo těžké uhodnout, kdo únos zosnoval. Desítky jezdců na rychlých koních vyrazily nejkratší cestou k hraničním přechodům. Bylo však pozdě. Prchající měli náskok několik hodin.

Zákeřný únos vzbudil v celé zemi pobouření. Rytíři byli odhodlaní vytáhnout bez

odkladu s celou vojenskou silou a královnu osvobodit. Rozumnější radili k opatrnosti. Hrozilo nebezpečí, že by podlý král nechal Tamaru usmrtit.

Vyjednávali. Nabídli za královnu veliké výkupné. Král se tomu vysmál. Pomsta pro něho byla nade všechny poklady.

Měl strach, že se Tamaru její lidé pokusí stůj co stůj vysvobodit a místo, kde ji uvěznil, přísně tajil.

Čtyři oddaní Tamařini rytíři se převlékli za potulné šumaře a pronikli do nepřátelské země. Táhli od města k městu, od vesnice k vesnici. Krátili zpěvem a báhorkami dlouhou chvíli panstvu na hradech. Měli uši nastražené a snažili se zachytit stopu, která by je dovedla ke královně.

Toulali se krajinou, byli trpěliví, navazovali nitku k nitce, až narazili na celé klubko a rozpletli je. Král věznil oběť v nepřístupné pevnosti vysoko ve skalách. Proniknout tajně za zdi, semknuté do pevného prstence bylo zhora nemožné. Podařilo by se to snad jen za noci orlu, ale ne člověku.

Rytíři odložili převlečení, předstoupili před krále a nabídli své životy za svobodu Tamary. Králi i to bylo k smíchu. „Dříve vytryskne voda z téhle mrtvé skály, než Tamaru pustím.“

„Když voda vytryskne, dáš jí svobodu?“ chytli se jeho slov rytíři.

Král se po nich pohrdavě podíval a ušklíbl se: „Vytesáte do skály studnu?“

„A když ji vytesáme?“

Uzavřeli úmluvu. Král nevěřil, že by bylo v lidských silách dobýt pramen ze žuly tvrdé jako železo a strmící do oblak. A i kdyby, co ztratí? Kdykoli se mu zachce, rozmáčkne čtyři rytíře jako hnidu a dodržet slib ho nikdo nepřinutí.

Rytíři také nebyli prostácci. Chápali beznadějnost svého pokusu. Byl to ale jediný způsob, jak mohli alespoň setrvat královně nablízku.

Opatřili si za drahé peníze primitivní nástroje a pustili se do díla. Každý večer klesali vyčerpáním a jizva, kterou vytesali do kamene byla sotva patrná. Ruce měli rozedrané do krve, dláta se třepila a lámala, jejich vůle však byla pevnější, než ocel.

Houževnatost se dočkala odměny. Jednoho večera, když klesli utrmáceni na lože ze slámy, místností se rozlila podivná záře. Stanula před nimi mlhavá postava zesnulého krále, Tamařina otce. Vlídne jim pokynul, jako by je chválil za jejich úsilí a do kouta, kde měli složeny nástroje položil nevelký sochor. Záře pohasla a tajemný duch zmizel.

Rytíři si nebyli jisti, zda to nebylo pouhé zdání. Ale mohou mít čtyři lidé zároveň navlas stejný sen? Mezi náradím ležel nový sochor. Na pohled nic zvláštního, ale byl to předmět, který tam nikdo z nich nepoložil.

Co ta záhadná návštěva znamenala? Projev uznání? Povzbuzení? I za to díky. S novou chutí se pustili do práce a do trhliny ve skále nasadili nový sochor.

Co to? Skála, která byla ještě včera tvrdá jako pancíř se drolila jako písek.

Sochor pronikal kamenem jako rybka vodou, jako šíp vzduchem. Sotva stačili lopatami vyhazovat drť. Brzy museli sestrojít rumpál a džbery plné nalámané žuly vytahovat ze stále větší hloubky.

Kamínek, hozený do jámy už padal mnoho vteřin, člověku se v ní tajil dech a tmu překonávaly pochodně. Několikrát nastavovali lano, aby dosáhlo dna.

Nastal kýžený okamžik: „Voda, voda prýští.“

„Jaký mocný pramen.“

„Rychle ven, než nás zatopí.“

Spěchali na křídlech radosti. Hladina ve studni stoupala tak, že ani nestačili vytáhnout všechno nářadí. Jen kouzelný sochor zachránili.

„Pane králi, voda teče. Skála vydala pramen. Dodržte slovo a propust'te královnu.“

Král nevěřil vlastním očím. Jak dokázali přemoci horu?

Na nádvoří se seběhl celý hrad. Zbrojnoši i děvečky, sluhové i kuchaři, žalářník se svazkem klíčů od podzemních kobek i kastelán. Nabírali do cínových pohárů, do korbů, do hliněných misek. Pili s rozkoší křišťálovou perlivou vodu, jako by to byl božský nektar. Tekla jim po bradě, po krku, za límce. Smáli se, stříkali po sobě, zapomínali chvíli i na rozdíly mezi pánem a kmánem. Jako by je opojila medovina.

Král stál nad černou hladinou studny, na níž se kýval zlatistý odlesk nebe. Panovačně napřáhl paži. Desatero rukou mu poníženež podávalo naplněnou číši. Kdy pil král obyčejnou vodu? U tabule mu nejvyšší dvorní číšník doléval jen nejdražší vína. Když na lovu zastavil žíznavý u venkovské chalupy, poddaní se neopovážili nabídnout mu něco tak sprostého. Teď cítil na jazyku příjemnou nakyslou chuť. Do studny prýštil léčivý pramen z hlubokých skalních zdrojů.

„Splň slovo a propust' královnu.“

Král jakoby procítl. Obrátil nenávistný pohled na rytíře, kteří tu stáli s rozzářenými obličejí, ještě špinaví, otrhaní, zarostlí, jak vystoupili z výkopu.

Kmitla mu v očích zlá jiskra. „Ano. Vaše královna dostane svobodu. Pustím ji ze žaláře, vyjde z hradní věže. Vezmete si vaši královnu. Bude volná, ale jen na tomhle nádvoří. Přes bránu ani krok.“

Propukl v posupný smích. Jak chytře oříšek rozlouskl a ještě na tom vydělal. Hrad má vzácnou vodu. Už nebudou každou kapku dovážet po příkré cestě z údolí a za obležení pít špinavé patoky dešťové vody z cisteren. Nenáviděnou královnu stejně nepustí. Ať užívá svobodu na shnilé slámě v kůlně u prasečích chlívků se svými otrhanými many. Král si připadal chytrý a vtipný.

„Poplival jsi slovo krále,“ vmetl mu do tváře jeden z rytířů.

Král zrudl a sáhl po meči. Rozmyslel se a se strojeným klidem řekl:

„Vy zůstanete s královnou. Budete jí dělat společnost. Přišli jste sice dobrovolně, ale nikdo vás nezval. Ani vy už nikdy v životě nepřekročíte hradby. Teprve po smrti dostanete milost a shodí vás s cimbuří.“

To bylo naposled, co rytíři krále spatřili.

Cítili hořkost z jeho věrolomnosti, ale čekala je přece radost. Setkali se s Tamarou. Byla zesláblá a pobledlá po měsících věznění, ale byla živa. Měla o krůček blíž k osvobození, i když do skutečné svobody bylo ještě daleko.

Neztráceli víru v úspěch. Posilovala je vzpomínka na noční setkání s vidinou mrtvého krále. Měli pocit, jako by dobrý duch sledoval jejich kroky. Doufali, že jim v rozhodující chvíli znovu podá pomocnou ruku.

Také Tamara se ze shledání radovala. Bylo to štěstí slazené pelyňkem. Holubice byla vypuštěna, ale se svázanými křídly. Byla však mezi přáteli, netiskla ji studená samota, mohla se potěšit dobrým slovem.

Po celou dobu, kdy rytíři zápasili s mrtvým kamenem, neměla královna o jejich úsilí ani tušení. Žalářník, který k ní přicházel měl přísný zákaz slovem se o tom zmínit. O to větší byla nyní její radost z jejich obětavosti a ze shledání.

Její přítomností jakoby prkenné stěny kůlny ožily. Rytíři se snažili poskytnout jí největší možné pohodlí a dodat duševní sílu. Brzy poznali, že královna je zmužilejší myslí, než oni.

Vyprávěli o všem, co se událo od královnina únosu. Vzrušilo ji líčení noční návštěvy otcova přízraku. Pohled mužů padl na kouzelný sochor a v hlavách jim bleskla stejná myšlenka. Jak to, že je nenapadla hned? Ani se nemuseli domlouvat, jen se po sobě podívali.

Skutek neodložili ani o hodinu. Odhrnuli slámu na podlaze a pustili se do práce. Sochor sliboval otevřít cestu ke skutečné svobodě.

Jestliže hloubení studny bylo namáhavé, vytesat chodbu z hradu za okruh jeho zdí bylo těžší. Zejména o to, že museli konat všechnu práci tajně. Zbývaly jen noci, nesměl je prozradit hluk a nejvíc starostí bylo s uklízením kamenné drti z výkopu. Vynesení každého koše bylo složité.

Přes všechny svízele pokračovali rychle. Měli už zkušenosti a nadějná vyhlídka je poháněla.

Za několik nocí na konci tajné chodby problesklo stříbrné světlo měsíce. Vyústění bylo kus od hradní brány. Naštěstí nikoli na holé skalní stěně, ale na přístupnějším místě.

Vyčkali do příštího večera a vyplížili se z hradu. Obloha byla zatažena mraky a pohybovali se opatrně, aby je padající kámen hlídkám na cimbuří neprozradil. Vchod z kůlny zamaskovali, aby oddálili chvíli, kdy za nimi vyrazí pronásledovatelé.

Zamířili směrem k hranicím a do jitřního rozbřesku dosáhli hluboké lesy. Cestou se brodili říčkou a několika potoky, aby zmátli stopu psům, které jistě za nimi pustí.

V příštích dnech pronikali opatrně hustými hvozdy. Vyhýbali se lesním samotám a cestám, kde by mohli někoho potkat.

Konečně spatřili holé hřebeny hraničních hor. V ranním slunci se před nimi vynořil průsmyk, tvořící práh jejich vlasti. Svoboda byla na dosah ruky.

Šli nyní zvláště opatrně. Na každém kroku mohli narazit na nepřátelskou pohraniční hlídku. Po ozbrojencích, ani cizích, ani vlastních však ani stopy. Bez překážky se ocitli před hraniční zástavou Tamařina království. Srub, obehnaný hradbou silných, do ostrých hrotů přitesaných kmenů působil podivným dojmem. Vypadal jako opuštěný. Nebyl to tvrdý, nedobytný oříšek, spíš pohozená skořápka. Hradba byla napolovic rozvalená, na okně skřípala povislá okenice, veřeje bez dveří, stavení bez života. Vše nasvědčovalo, že posádka už před delším časem odešla.

Co se tu událo? Postavili novou, lepší pevnůstku? To by nebylo nic divného. Jak je ale možné, že ponechali důležitý průsmyk bez ostrahy?

Přišli do údolí a spatřili pár samot, rozhozených po pastvinách. Byli už doma, po dlouhé době zpátky ve své zemi. S radostí zaklepali na první okno.

Místo šťastného shledání je však čekaly k neuvěření mračné zprávy. Zatím co dleli na hradě ve vysokých horách, nepřátelské vojsko využilo bezvládní v zemi k nové, třetí výpravě, tentokrát úspěšné. Zpustošilo a zotročilo království. V hlavním městě panoval zrádce, dosazený nepřitelem. Protivník rozšířil zprávu, že Tamara není mezi živými a lidé sklonili šíji pod jařmem.

Byly to rmutné zvěsti. Leč Tamara a její průvodci nepřekonalí tolik překážek, aby se nyní vzdali. Rozhodli se proniknout stůj co stůj do stoličního hradu, zmocnit se znovu Tamařina kouzelného meče a vydobýt zemi ztracenou svobodu a nezávislost.

Průchod vlastní krajinou nebyl lehčí, než prve cesta nepřátelskou zemí. Cizí zbrojnoši střežili brány každého většího města, jízdní hlídky projížděly po cestách. Jejich posádky opanovaly hrady a tvrze. Jen na několika se dosud bránili proti obležení domácí rytíři a zemané. Tamaře s její nepočetnou družinou se podařilo na jednu ze svobodných pevností proniknout.

Vladyka i druzí lidé na hradě je uvítali s nesmírnou radostí. Zpráva, že královna Tamara žije, jako by jim vlila do krve nové odhodlání a sílu. Našli způsob, jak tuto zvěst rozšířit přes okruh obležení. Novina jako jiskra roznítla plameny nové naděje po celé zemi.

Jak praménky z horských ledovců se spojovaly skupiny mužů, ozbrojených čím se dalo. Mířily k hradu na němž dlela Tamara. Na podnoží pevnosti došlo k boji, který po dlouhém smutném řetězu porážek poprvé zase přinesl vítězství domácím silám. Zbytky obléhatelů se rozprchly.

Od té chvíle se podhradí stalo shromaždištěm a táborem vůčihledně rostoucích davů, prodchnutých odhodláním k rozhodnému zápasu.. Sekery, okované cepy, kosy, dubové kyje, to vše byly hrozivé zbraně v rukou lidí, odhodlaných vyhnat nenáviděné okupanty.

Zvědové přinesli zprávu, že se blíží početné oddíly uchvatitelů. S nimi zrádce, který se zmocnil Tamařina meče. To bylo na celé skutečnosti to nejhorší. Pro

nikoho nebylo tajemstvím, jaká je v meči síla. Mnohých se zmocňovala beznaděj a zoufalství. Boj je předem ztracený - válka je prohraná - každý další odpor je marný - jiskérka naděje pohasla

Tamaru zpráva o zcizení rodového meče zasáhla jako blesk z jasného nebe. Ani to ji však nedokázalo zbavit odhodlání. Cítila, že na ní spočívá odpovědnost za osud celé země. Její rozhodnost jako by přešla do myslí a paží tisícíhlavých zástupů.

Dva ozbrojené proudy stanuly proti sobě. Na jedné straně ostřílení žoldnéři, na druhé nezkušení, ale na smrt odhodlaní lidé.

Před řadami nepřátel se objevil zrádce.

„Pojď, Tamaro, máš-li odvalu. Ráda se přece předvádíš v souboji na očích armád. Zvláště když víš, že tě chrání kouzlo. Tentokrát se ale na nic podobného spoléhat nemůžeš. Kouzlo je mé. Meč »Všem hlavy dolů« je tady. Vidíš ho? Poznáváš jej? Pojď se teď utkat, jestli se ti netřesou strachy kolena.“

Tamara vyšla soupeři vstříc. Pěšky, bez koně. Stejně jako její lidé. I oni byli opěšalí.

„Utkám se s tebou za podmínek, které se staly tradicí. Bez zbytečného krveprolití. Souboj rozhodne bitvu. Vyhraješ, národ, který povstal se tvé jidášské duši podrobí. Podlehneš, panství vetřelců skončilo.“

Zrádce se posupně a sebevědomě zasmál. Řady lidového vojska oněměly překvapením. Nedává královna v sázku příliš mnoho? Má právo riskovat povstání lidí, kteří opustili všechno, co jim bylo drahé, aby svedli rozhodující boj? Měli Tamaru rádi, věřili jí. Ale přece... Zrádce měl divotvorný meč Stačí jeden rozmach a Tamařin život bude zmařen. A s ní má skončit jejich zápas za svobodu a oni znovu shrbit záda pod karabáčem?

Reptání ve vlastních řadách sílilo. Tamara zdvihla ruku, zjedнала si ticho a promluvila: „Budiž podle vašeho přání. Moje vítězství či porážka nikoho k ničemu nezavazuje. Až do chvíle, kdy bude mezi námi dvěma dobojováno, nechť se však sečká s útokem z jedné i z druhé strany.“

Zrádce byl spokojen. Ani on si nepřál, aby smrtí Tamary bitva skončila. Představoval si, jak kosí nepřátele, jak po léta budou potulní trubadúři po hradech a zpěváci na tržištích opěvovat památnou bitvu a jeho jako hlavní hrdinskou postavu.

„Mám také slézt s koně? Stojí to zato?“ zeptal se uštěpačně. „Vyřídíme to i tak.“ Rozjel se proti Tamaře a máchl mečem, jako by to byla drobnost, kterou je třeba vyřídít, než se pustí do opravdového klání. Tamara, ještě zesláblá vězněním zdvihla štít, aby ránu zachytila.

Ale co to? Meč se zlomil jako rákosová třtina. Těžká čepel se oddělila od rukojeti a dopadla na zrádčovu šíji. Zdivočelý kůň se vzepjal a tělo bez hlavy a hlava bez těla se válely pod kopyty.

Lidové vojsko vyrazilo k útoku. Následovalo cosi, co se podobalo bitvě jen

vzdáleně. Spíš zaslouženému výprasku uličníků na útěku.

Tamařino království bylo opět svobodné. Se sousední zemí nenavázalo jen křehké příměří, ale časem skutečný mír. Prostí lidé se nikdy z vlastní vůle do války neženou a panstvu laskominy na výboje přešly.

Jak skončil proradný a zbabělý král? Jako všichni nedobří a válkychtiví mocnáři. Vlastní lid se s ním po zásluze vypořádal a zvolil si ušlechtilého panovníka.

Hraniční průsmyky mezi oběma královstvími přestaly být linií nepřátelství a dějištěm šarvátek. Procházely tudy obchodníci, umělci a vandrovní řemeslníci oběma směry.

Tamara bylo nejoblíbenější jméno děvčátek ještě po mnoho příštích pokolení.

KONEC

© 2006 Milan Matouš, Praha

KONEC